

HUMANISTINEN
AMMATTIKORKEAKOULU

OPINNÄYTETYÖ

***”Voisko Nuokkaribiili tulla tunnin päästä
Pansioon?” –***

Uusien toimintamallien ja –ympäristöjen
hyödyntäminen nuorisotyössä liikkuvan
palvelun avulla

Jyri Träskelin

Kulttuurituotannon koulutusohjelma (60 op)

Arvioitavaksi jättämisaika 11 / 2015

HUMANISTINEN AMMATTIKORKEAKOULU
Kulttuurituotannon koulutusohjelma, kulttuurituottaja (ylempi AMK)

TIIVISTELMÄ

Työn tekijä Jyri Träskelin	Sivumäärä 46 ja 4 liitesivua
Työn nimi "Voisko Nuokkaribiili tulla tunnin päästä Pansioon?" – Uusien toimintamallien ja –ympäristöjen hyödyntäminen nuorisotyössä liikkuvan palvelun avulla	
Ohjaava(t) opettaja(t) Päivi Ruutiainen	
Työn tilaaja ja/tai työelämäohjaaja Turun Kaupunki / Nuorisopalvelut, Tatu Moisio	
<p>Tiivistelmä</p> <p>Tässä opinnäytetyössä tutkitaan Nuokkaribiiliä, uudenlaista liikkuvaa nuorisotilapalvelua. Opinnäytteen tärkeimpänä tavoitteena on analysoida kesän 2015 aikana toteutetun pilotointijakson tuloksia sekä testata liikkuvan nuorisotilapalvelun avulla toteutettavia toimintamalleja tapahtumatuotannon ja avoimen nuorisotyön parissa. Työn tilaajana toimii Turun Kaupungin nuorisopalvelut. Opinnäyte keskittyy pääasiassa avoimen nuorisotyön kentälle mutta siinä sivutaan myös liikkuvan nuorisotilapalvelun käyttömahdollisuuksia muilla nuorisotyön osa-alueilla. Lisäksi testataan mahdollisuuksia hyödyntää Nuokkaribiiliä laaja-alaisemmin, kuten osana tapahtumatuotantoja ja esitysten järjestämistä. Myös Nuokkaribiilin työntekijöiden moniammatilliset osaamisvaatimukset ovat pohdintojen kohteena.</p> <p>Tutkimusosuus perustuu kokeilemalla kehittämisen metodiin. Kyseisen toimintatavan avulla saavutetaan hyvin hahmoteltu kuva Nuokkaribiilin toiminnasta sekä tulevaisuudennäkymistä.</p> <p>Koska tutkittava toimintamuoto on maassamme uudenlainen, toimii työn kehittämisen kannalta olennaisena osana jatkuva yhteydenpito muihin liikkuvan nuorisotilapalvelun toimintamallia hyödyntävien kuntien nuorisotyöntekijöihin. Kesän aikana satunnaisesta Facebookviestittelystä lähtenyt yhteydenpito on kasvamassa organisoituneeksi yhteistyöverkostoksi, joka pyrkii auttamaan uusia toimijoita käynnistämään liikkuvaa nuorisotilatoimintaa.</p> <p>Kesän aikana kerätystä materiaalista ilmenee, että Nuokkaribiilin kaltainen palvelu on erittäin toivottavaa sekä tarpeellista ja hyödynnettävissä niin nuorisopalveluiden asiakkaiden, erilaisten tapahtumajärjestäjien kuin oppilaitosyhteistyönkin taholta, esimerkiksi kaupunkifestivaaleilla tai oppilaitosten teemapäivissä. Palvelun tarpeellisuudesta, monipuolisuudesta ja toimivuudesta johtuen Turun kaupungin nuorisopalvelut on asteittain liittämässä Nuokkaribiiliä osaksi pysyviä palvelurakenteitaan.</p>	
Asiasanat nuoret, nuorisotyö, liikkuvat palvelut	

HUMAK UNIVERSITY OF APPLIED SCIENCES
Degree Programme in Cultural Management, Master of Culture and Art

ABSTRACT

Author Jyri Träskelin	Number of Pages 46 and 4 attachment pages
Title ” Voisko Nuokkaribiili tulla tunnin päästä Pansioon?” – Uusien toimintamallien ja –ympäristöjen hyödyntäminen nuorisotyössä liikkuvan palvelun avulla	
Supervisor(s) Päivi Ruutiainen	
Subscriber and/or Mentor City of Turku / Youth Services, Tatu Moisio	
Abstract <p>This thesis is researching Nuokkaribiili, a new kind of service, moving youth center. The main objective of this thesis is to analyse the pilot that was carried out during the summer of 2015, as well as to test the benefits of a mobile youth center service operating models for working in event production and open youth work. The work was commissioned by the Youth Services of Turku. This thesis focuses primarily on the open youth work in the field but touches also uses of a mobile youth center service in other areas. In addition, Nuokkaribiili tested extensively, for example, as part of an event productions and the organisation of performances. Multi-professional competence requirements of Nuokkaribiili workers are also the subject of deliberations.</p> <p>The empirical part was carried out by using iterative methods. Well-sketched image of Nuokkaribiili's activities as well as future prospects was achieved by using this model.</p> <p>A test model is a new kind in Finland, so integral part of the development work is having a constant interaction with other municipal youth workers utilising mobile youth center services operating model. The co-operative network of mobile youth center services, which I started as a part of this thesis, has developed from nonspecific facebook interaction to organised group of professional youth workers. The main goal of this network is to ease new operators to launch their versions of mobile youth center services.</p> <p>The material collected during the summer shows that such Nuokkaribiili service is necessary and also very desirable and can be utilised as the youth services to customers, various event organisers and educational co-operation, such as city festivals, or educational theme days. Due to need, diversity and functionality of the service, the city of Turku Youth Services has been gradually integrating Nuokkaribiili into their permanent service structures.</p>	
Keywords youth, youth work, mobile services	

SISÄLLYS

1 JOHDANTO	5
1.1 Sisäänrakennettu tuottajuus avoimessa nuorisotyössä	5
1.2 Kehittämistyön tavoitteet ja menetelmät	7
1.3 Nuokkaribiilin idea	8
2 LIIKKUVAT NUORISOTILAPALVELUT	9
2.1 Toimintamallin tavoitteita ja mahdollisuuksia	9
2.2 Liikkuvat nuorisotilapalvelut ennen Nuokkaribiiliä	12
3 TURUN KAUPUNGIN NUORISOPALVELUT	15
3.1 Organisaatiomuutos ja sen vaikutukset	15
3.2 Avoin nuorisotyö Turun kaupungissa	17
4 NUOKKARIBIILI	19
4.1 Toiminta-ajatus ja toiminnan tavoitteet	19
4.2 Nuokkaribiilin toimintatapojen ja –muotojen testaaminen	21
4.3 Nuokkaribiilin toimintamuodot	23
4.4 Nuokkaribiili osana erilaisia tapahtumatuotantoja	25
4.5 Nuokkaribiili verrattuna muihin liikkuviin nuorisotilapalveluihin	29
5 NUOKKARIBIILIN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN	32
5.1 Nuokkaribiilitilastoja kesältä 2015	32
5.2 Tulevat tavoitteet, saavutukset, kehitysehdotukset	35
6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET	38
LÄHTEET	42
LIITTEET	47

1 JOHDANTO

Kehittämistyöni keskeisenä tavoitteena on pilotointijakson avulla testata Nuokkaribiiliä, uutta avoimen nuorisotyön palvelumallia ja kokeilla miten sen avulla voidaan, Nuokkaribiiliin arkirutiinien lisäksi, tuottaa ja järjestää erilaisia tapahtumia ja esityksiä.

1.1 Sisäänrakennettu tuottajuus avoimessa nuorisotyössä

Avoim nuorisotyö on nuorille suunnattua valtaosin maksutonta toimintaa, johon osallistuvia henkilöitä ei rajata pois toiminnan piiristä minkään ominaisuuksien johdosta. Avoim nuorisotyö ei myöskään ole konkreettisen tuloshakuista, vaan avoimen nuorisotyön eri toimintamuotojen tavoitteena on luoda nuorille virikkeellisiä ja yhteisöllisiä toimintamahdollisuuksia valvotuissa ympäristöissä ikätovereidensa kanssa ja näin vahvistaa nuorten vuorovaikutustaitoja sekä sosiaalisissa tilanteissa toimimista. Perinteisiä avoimen nuorisotyön toimintamalleja ovat nuorisotalotyö (pois lukien nuorisotiloilla järjestettävät spesifioidut harrastepajat tai -kurssit) sekä kaikille avoimet, ja useimmiten ilmaiset, nuorisotoimien järjestämät tapahtumat, kuten konsertit tai messutapahtumat. Avoimen nuorisotyön kentällä työskentelevien nuoriso-ohjaajien päivittäiseen työnkuvaan kuuluuakin erilaisiin tilaisuuksiin liittyvä tilavarausten tekeminen, markkinoinnista vastaaminen, yhteistyöverkostojen rakentaminen, budjettien laatiminen sekä tapahtumien aikatauluttaminen. Osa avoimen nuorisotyön ohjaajan toimenkuvasta on lähes yhteneväinen kulttuurituottajan toimenkuvan kanssa, koska edellä mainittujen kokonaisuuksien hallinta kuuluu olennaisena osana molempien ammattien työkuviin.

Omieni ja työkavereideni kokemusten mukaan varsinkin isommissa kaupungeissa asuvat nuoret viettävät aikaansa, osin välimatkoistakin johtuen, varsin asuinaluekeskeisesti ja nykyisissä kaupunkien alati kiristyvissä taloustilanteissa ei uusia nuorisotiloja ole mahdollista avata. Tästä johtuen on olemassa laajoja alueita kuten kaupunkien laitamille rakentuneet pientaloalueet tai esimerkiksi kasvavista maahanmuuttajamääristä syntyneet asuinaluekeskittymät, joilta ei löydy mitään kaupungin nuorille tarjoamia ajanviettomahdollisuuksia. Resurssipulan takia koko ajan vähenevä nuori-

sotoimen ja järjestöjen ylläpitämä katutyö, jossa eri järjestöjen nuorisotyöntekijät pyrkivät kohtaamaan nuoria heidän vapaa-ajanviettopaikoissaan, keskittyy pääasiassa kaupunkien keskustoihin viikonloppuiltoina. Nuorisolle suunnattujen palvelujen puutteesta kärsiville alueille on Turussa ohjattu viime vuosina uusia resursseja erilaisten hankkeiden, kuten, kulttuuri-, liikunta-, ja nuorisopalveluiden yhteisen hyvinvointihankkeen, Eviva!:n avulla. Valitettavasti hankkeiden mahdollistama ”ylimääräinen” toiminta on valtaosin kiinni alueilla jo ennestään työskentelevien ammattilaisten aktiivisuudesta, ja ainakin nuorisopalveluiden puolella, ohjaajien tehtäväkuvassa ei ole erikseen resursoitu työaikaa käytettäväksi hankkeisiin. Hankkeiden puitteissa nuorisohjaajien järjestämät tapahtumat ovat myös aina kertaluontoisia tai väliaikaisia, eivätkä näin ollen tuo lopullisia ratkaisuja nuorille suunnattujen palvelujen puutteesta kärsiville alueille.

Turun kaupungin nuorisopalveluissa on jo pitkään mietitty toimivaa palvelua, jolla tavoittaa nuoria heidän vapaa-ajanviettopaikoissaan. Palvelua, joka olisi oma kokonaisuutensa eikä kytköksissä mihinkään tiloihin tai tapahtumiin ja toimiessaan mahdollistaisi myös nopean, lähes välittömän, reagoinnin nuorten toiveisiin sekä palautteisiin. Näiden ajatusten sekä nuorisotilojen asiakkailta tulleiden ideoiden pohjalta päädyttiin kesällä 2014 testaamaan Nuokkaribiiliksi nimettyä liikkuvan nuorisotilapalvelun prototyyppiversiota. Sen toivottiin tarjoavan ratkaisua molempiin mainittuihin ongelmiin. Liikkuvana yksikkönä Nuokkaribiili olisi vapaa tilarajoitteista eli auto voisi toimia alueilla, joissa ei ole nuorisotiloja. Lisäksi yhdessä nuorten kanssa suunnitellun välinevalikoiman sekä sosiaalisen median mahdollistaman, reaaliaikaisen vuorovaikutuksen avulla Nuokkaribiili työntekijöineen voisi reagoida saamiinsa toiveisiin / palautteisiin lähes välittömästi. Yksityisten toimijoiden puolella Nuokkaribiilin kaltaiset liikkuvat toimintamuodot ovat olleet suosittuja jo useita vuosia. Ruokarekat, korukärkyt, huutokaupapakut ja muu vastaavanlainen liikkuva pop-up -toiminta on tullut ihmisille viime vuosien aikana tutuksi osana katukuvaa, joten Nuokkaribiilin tarkoituksena olisi myös tuoda kaupallisella puolella hyväksi havaittuja liiketoimintamalleja osaksi kunnallista palvelutarjontaa.

1.2 Kehittämistyön tavoitteet ja menetelmät

Kehittämistyöni tärkeimpänä tavoitteena on selvittää Nuokkaribiilin pilotointijakson avulla palvelumallin toimivuus sekä sen mahdollisesti tuottama lisäarvo nuorisotyön toiminnoille ja lisäksi kokeilla ja tutkia auton hyödyntämistä osana erilaisia tapahtumatuotantoja. Tärkeimpiä yksittäisiä tekijöitä kehittämistyöni onnistumisen kannalta on päivittäinen työskentely kohderyhmän asiakkaiden eli 9-18 –vuotiaiden lasten ja nuorten kanssa. Palvelun käyttäjät koostuvat sekä vanhoista (jo ennestään nuorisopalveluiden toimintojen piirissä olevista) sekä uusista (Nuokkaribiilin myötä ensimmäistä kertaa nuorisopalvelujen toimintoihin osallistuvista) asiakkaista.

Nuokkaribiilin liikkuva toimintamuoto mahdollistaa myös laajojen toimintaympäristöjen hyödyntämisen. Auto voi tarvittaessa siirtyä nopeasti alueelta toiselle sekä tuoda palveluja myös niille alueille, joissa ei ennen Nuokkaribiilin käyttöönottoa ole kyetty palveluita järjestämään. Nuokkaribiilin kanssa on myös vaivatonta osallistua Turun kaupungin nuorisopalveluiden järjestämiin tapahtumiin ja tilaisuuksiin. Auton ohjaajat pystyvät myös helposti järjestämään Nuokkaribiilin nimissä pienempiä yksittäisiä tapahtumia tai teemapäiviä ympäri Turku.

Tutkimuksellista näkökulmasta katsottuna Nuokkaribiilin tapauksessa on kyse kokeilemalla kehittämisestä (Mäenpää, 2013). Alkuideaa eli liikkuvaa nuorisotilapalvelua testataan pilotointijakson aikana ja samanaikaisesti kerätään informaatiota sekä opitaan jo tehdyistä toimintaratkaisuksista. Saaduista tiedoista jalostetaan käyttöön olennaisin osa ja näin tullaan pääsemään alkuideasta lopulliseen toteuttamisen ideaan.

Tiedonkeruumenetelmistä käytetyin on havainnointi. Listasin jokaisena toimintapäivänä auton asiakasmäärät, vertailin toiminta-aikojen ja -paikkojen hyödyllisyyttä tavoitteisiin nähden eli käytännössä pidin kirjaa siitä, minä kellonaikoina ja missä paikoissa tavoitimme eniten kohderyhmään kuuluvia asiakkaita. Lisäksi kokemuksen karttuessa kesän myötä opin ennakoimaan, mille Nuokkaribiilin tarjoamille toimintavälineille olisi eniten käyttöä missäkin toimintapaikassa.

Tietoa kerätään myös analysoimalla Nuokkaribiilin blogiin ja muihin Nuokkaribiiliin käyttämiin sosiaalisen median sovelluksiin tuotettua sisältöä sekä hyödyntämällä toimintapaikoilla käytyjen keskusteluiden välityksellä saatuja asiakaskokemuksia.

Koska liikkuva nuorisotilapalvelu on maassamme varsin uusi toimintamuoto, kartoitin osana kehittämistyötäni kuntia, joissa tämänkaltainen palvelumalli on jo jonkinasteisessa käytössä. Lopulta päädyin perustamaan Facebookiin suljetun ryhmän liikkuvien nuorisotilapalveluiden työntekijöille. Ryhmässä käydyn keskustelun kautta olen pystynyt peilaamaan omaa työtäni Nuokkaribiilin kehittäjänä sekä jakamaan käytännön kokemuksiin perustuen kollegoiden kanssa tuloksia testatuista ideoista ja toiminnoista. Olen kerännyt arvokasta tietoa myös benchmarking –metodin (Kaivo-Oja, 2010) avulla tutustumalla eri kuntien liikkuviin nuorisotilapalveluihin.

1.3 Nuokkaribiilin idea

Nuokkaribiilin pilotointijakson (1.6.2015 - 13.8.2015) aikana testattiin kevään mittaan suunniteltuja toimintatapoja sekä pyrittiin mahdollisuuksien mukaan vastaamaan asiakkailta saatuihin toiveisiin ja palautteisiin. Ennen pilotointijakson alkua asetin yhdessä Nuokkaribiilistä vastaavan toiminnanjohtajan kanssa kesän keskeisimmiksi tavoitteiksi nuorten kuulemisen ja osallistamisen sekä uusien toimintaympäristöjen hyödyntämisen. Toteutuessaan nämä kokonaisuudet edesauttaisivat nuorten tavoitettavuuden helpottumista. Lisäksi Nuokkaribiilin tulisi uutena toimintamallina ja helposti lähestyttävänä palveluna olla jatkuvassa vuorovaikutuksessa asiakkaidensa kanssa. Tämä asiakaskontaktien kokonaisuus organisoitaisiin valtaosin sosiaalisen median eri sovellusten avulla. Liikkuvuutensa ansiosta Nuokkaribiilillä olisi oma roolinsa osana erilaisia tapahtumatuotantoja. Nuokkaribiilin myötä eri toimijoiden kanssa käynnistetty yhteistyö lisäisi onnistuessaan auton roolia erilaisissa tapahtumissa ja tilaisuuksissa ja parhaimmillaan vakiinnuttaisi Nuokkaribiilin kiinteäksi osaksi vuotuisia (kesä)tapahtumia. Näkönsä, kokonsa ja aktiivisuutensa ansioista auton pitäisi jäädä ihmisten mieleen siinä määrin, että nuoret osaisivat kaivata Nuokkaribiiliä käytettäväkseen myös tulevana kesinä. Osa tavoitteista toteutui kokonaisuudessaan suunnitellusti, osa tavoitteista jäi osin toteutumatta ja jotkut osakokonaisuudet kasvoivat suuremmiksi, mitä olin uskaltanut kuvitella.

2 LIIKKUVAT NUORISOTILAPALVELUT

2.1. Toimintamallin tavoitteita ja mahdollisuuksia

Kuluvan vuosituhannen aikana nuorisotyön kentälle on syntynyt huomattavasti uusia toimintatapoja. 2000-luvun ensimmäisen vuosikymmenen loppupuolella käynnistettiin etsivän nuorisotyön toimintamalli (OKM, 2011), jonka avulla pyritään auttamaan alle 29-vuotiaita työelämän tai opiskeluiden ulkopuolelle pudonneita nuoria. Verkkonuorisotyö taas on kehittynyt sosiaalisen median myötä vuosituhannen alun yksipuolisista tiedotussivustoista lähes ympärivuorokautiseen virtuaaliseen vuorovaikutukseen nuorten ja nuoriso-ohjaajien välille (Viilomaa, 2010).

”Nuorisotyön muutoksia 2000-luvulla voi lyhyesti luonnehtia esimerkiksi viittaamalla lisääntyneisiin moniammatillisiin yhteistyömuotoihin. Esimerkiksi uusia moniammatillisia työmuotoja nuorisotyössä ovat koulunuorisotyö, uusien teknologioiden tai uusien sosiaalisten innovaatioiden myötä syntyneet työmuodot, kuten nettinuorisotyö, lisääntynyt hankevetoisuus, kunnallispoliittiseen vaikuttamiseen liittyvä osallisuustoiminta, moniäänistyvän ja monikulttuuristuvan yhteiskunnan suvaitsevaisuuden edistäminen tai vaikkapa lisääntyvän yhteiskunnallisen eriarvoisuuden ja tämän seurannaisvaikutusten hoitaminen (kasvavan nuorisotyöttömyyden torjunta tai erilaiset väkivaltakasvatusprojektit).” (Kiilakoski, 2010)

Merkittävänä yhteisenä tekijänä näille uusille nuorisotyön malleille on se, että ne sisältävät paljon liikkuvuutta eli eivät ole enää niin toimipaikkasidonnaisia. Näissä malleissa pyritään myös kohtaamaan asiakas ”neutraaleissa” ympäristöissä, jolloin palvelu muuttuu asiakkaalle helpommin lähestyttävämmäksi. Edellä mainittujen nuoriso-työn muotojen lisäksi kuvatun kaltaisia palveluita ovat aluekohdennettu erityisnuorisotyö, sosiaalinen nuorisotyö ja jossain määrin jopa erilaisissa oppilaitoksissa tehtävä nuorisotyö. Nuokkaribiili toimiikin osaltaan kuvatun kehityksen luonnollisena jatkeena. Ensin jalkautetaan asiat, sitten työntekijät ja lopulta toimitilat.

Omassa työssäni olen havainnut avoimen nuorisotyön toimintojen suurimmiksi ongelmiksi asiakasryhmien ”klikkiytymisen” sekä, Turun nuorisopalveluiden asiakaskyselyistäkin säännöllisesti esiin nousevat seikat kuten, tilojen aukioloaikojen sovittami-

sen nuorten toiveisiin, toiminnan järjestämisen koulujen loma-aikoina ja nopean reagoinnin nuorten toiveisiin ja palautteisiin.

Klikkiytymisellä tarkoitetaan nuorisotilojen käyttäjistä muodostuvia ”ydinporukoita”, joiden toimintaan satunnaisen palvelun käyttäjän on hankala päästä mukaan. Nuorisotilat henkilöityvät ulkopuolisten silmissä paitsi työntekijöihin myös tilalla aktiivisimmin vieraileviin nuoriin. Tämä puolestaan saattaa nostaa potentiaalisen uuden kävijän kynnystä tutustua nuorisotilaan ja sen tarjoamiin palveluihin. Esimerkiksi nuorisotalon sirkuskerhosta kiinnostunut seitsemäsluokkalainen nuori ei halua osallistua mielenkiintoisena pitämäänsä toimintaan, koska tietää kahden hänen kanssaan samaa koulua käyvän yhdeksäsluokkalaisen nuoren viettävän valtaosan vapaa-ajastaan kyseisellä nuorisotalolla. Mahdollisten koulukiusaamistilanteiden välttämiseksi seitsemäsluokkalainen nuori päättää unohtaa koko sirkuskerhon. Liikkuvan nuorisotilapalvelun toiminnan luonteesta johtuen ei tällaisia tilanteita pääse syntyämään. Autolla kierretään laajoja alueita, eikä vietetä aikaa muutamaa tuntia enempää kerrallaan samassa kohteessa, lisäksi auton työntekijätkin vaihtuvat tasaisesti, joten auto palveluineen on täysin tasapuolisesti ja -arvoisesti kaikkien asiakkaidensa käytössä.

Vaikka nuorisotilojen henkilökunta työskentelee pääasiassa iltavuoroissa, on ainakin Turussa nuorten taholta jatkuvana toiveena ilta-aukioloaikojen pidentäminen ja viikonloppuaukioloaikojen lisääminen. Nuorisotilojen henkilökunta koostuu pääsääntöisesti kahdesta ohjaajasta sekä mahdollisista harjoittelijoista / työkokeilijoista. Henkilökunnan työturvallisuuteen ja työntekijöiden vastuualueisiin liittyvistä tekijöistä johtuen on Turun kaupungin nuorisopalveluissa käytössä linjaus, jonka mukaan avoinna olevalla nuorisotilalla on oltava paikalla aina vähintään kaksi ammattilaista, joten työ- ja aukioloaikojen porrastaminen asiakkaiden toiveita vastaaviksi ei nykyisen käytännön mukaan onnistu edes harjoittelijoiden / työkokeilijoiden avulla. Liikkuvan nuorisotilapalvelun työntekijät taas eivät ole, välttämättä, sidottu kiinteisiin työaikoihin. Tietysti heillä on oma työvelvoitteensa mutta toimintapaikat ja -ajat ovat nuorisotilojen työntekijöihin verrattuna huomattavasti helpommin sovellettavissa asiakkaiden toiveisiin.

Koulujen loma-ajat aiheuttavat toistuvasti hankaluuksia ja sekaannuksia nuorisotilojen toiminnoissa. Varsinkin joului- ja kesälomakausien aikana myös tilojen henkilökunta viettää useasti vuosilomiaan, joten Turun nuorisopalveluiden jokavuotisen asiakaskyselyn muutostoimenpide-ehdotuksena toivotaankin nuorisotilojen olevan auki joululomalla sekä läpi kesän. Kuitenkaan, kansallisia juhlapyhiä lukuun ottamatta, nuorisotoimien henkilökunta ei koskaan lomaile täysin samanaikaisesti. Lomakojen työntekijäresursseilla ei välttämättä pyritetä nuorisotilatoimintaa mutta liikkuvat nuorisotilapalvelut ovat aina toimintavalmiina. Helsingin nuorisotoimenjohtaja Tommi Laitio lanseerasi vuonna 2014 mallin, jossa kaupungin jokaisen nuorisotoimen työntekijän (niin nuorisohjaajien, toimistotyöntekijöiden kuin hallinnon viranhaltijoidenkin) on vietettävä yksi päivä kontaktityössä helsinkiläisten nuorten kanssa (Laitio, 2014). Tämä malli oli osa Nuorten Havainnointi ja Haastattelut (NuHa) – hanketta, joka käynnistettiin Helsingin nuorisosiainkeskuksen organisaation suunnantarkistuksen yhteydessä (Merimaa, 2015). Kyseisen mallin periaatetta hyödyntäen voisi liikkuva nuorisotilapalvelu periaatteessa olla toiminnassa täysin ympärivuotisesti, olettaen, että toimistotyöntekijät tai hallinnon viranhaltijat viettäisivät kontaktipäivänsä ”nuokkariauton” ratissa.

Liikkuva nuorisotilapalvelu toimii omana, pienenä yksikkönään, joka kuntaorganisaation byrokratiarattaissa on sille vain eduksi. Kunnallisessa organisaatiossa pienet ja väliaikaisetkin toimintatapamuutokset edellyttävät voimaantullakseen eritasoisten prosessien läpikäyntiä. Esimerkkinä kuvaus siitä, miten nuorisohjaajan nuorelta saama toive elokuvaretken järjestämisestä nuorisotilan asiakkaille toteutuu.

Nuorisotilalla prosessi ideasta toteutukseen etenee seuraavasti:

Saatuaan nuorelta toiveen leffaretkestä tekee ohjaaja esityksen siitä lähiesimiehelleen. Lähiesimiehen hyväksynnän jälkeen esitys kierrätetään osastopäällikön kautta takaisin ohjaajalle. Hyväksytyn päätöksen saatuaan ohjaaja kerää leffaretken osallistujalistan nuorisotilan kävijöistä ja varaa tarvittavan määrän lippuja. Nopeimmillaankin edellä kuvattuun prosessiin kuluu aikaa vähintään viikko.

Vertailun vuoksi vastaavanlainen esimerkki liikkuvasta nuorisotilapalvelusta:

Ohjaaja saa leffaretkipyyntöä nuorelta (joko toimintapaikalla tai somen välityksellä). Ohjaaja tarkistaa elokuvan näytösaikataulun ja noutaa toimistolta tarvittavat elokuva-

liput auton lippukiintiöstä. Ohjaaja varaa paikat valittuun näytökseen ja ilmoittaa leffaretkestä auton Instagramtilillä. Nuoret pääsevät mukaan elokuvaan ilmoittautumisjärjestyksessä. Koko prosessiin nuoren ideasta elokuvateatterissa istumiseen menee aikaa korkeintaan muutama päivä.

Tietenkään edellä mainitut esimerkit eivät ole keskenään täysin vertailukelpoisia mutta ne antavat hyvän käsityksen siitä, kuinka paljon vapaampaa, joustavampaa ja nopeampaa ydintoiminnan ulkopuolisenkin ohjelman järjestäminen voi olla liikkuvan nuorisotilapalvelun avulla.

Liikkuvia nuorisotilapalveluita käynnistetään tällä hetkellä kiihtyvällä tahdilla ympäri Suomea aina Tornioista Keravalle, joten palvelumalli on selvästi yksi suurimmista trendeistä nuorisotyön kentällä. Tämä opinnäytetyö kokoaa yhteen liikkuviin nuorisotilapalveluihin liittyviä teorioita, kokemuksia, käytäntöjä ja mahdollisuuksia, joten se vastaa todelliseen tarpeeseen urauurtavuudellaan ja ajankohtaisuudellaan.

2.2 Liikkuvat nuorisotilapalvelut ennen Nuokkaribiiliä

Alkuvuodesta 2014 tiedustelimme silloisen työparini kanssa lähiesimieheltämme mahdollisuutta testata seuraavana kesänä jonkinlaista nuorisotilan jatkeena toimivaa liikkuvaa palvelua. Idea tuonkaltaiseen toimintaan tuli nuorisotilan asiakkaalta, joka toivoi ”nuokkarin siirtyvän biitsille aina lämpiminä kesäpäivinä”. Tuolloin yritimme käytännön vinkkien ja idean toteuttamisen helpottumisen toivossa etsiä Suomesta jotain vastaavanlaista palvelua. Suurpiirteisen selvityksen jälkeen emme onnistuneet löytämään maastamme yhtään samankaltaista ideaa hyödyntävää toimintamallia. Osittain samalla sektorilla operoivia toimintoja sentään löysimme muutamia.

Helsingissä toimi kesäaikaan vuosina 2008 - 2011 ja Kotkassa kesällä 2012 Kesädösä -niminen kirjasto- ja nuorisopalvelujen yhteinen projekti, jossa nuorisotyöntekijöiden luotsaama pakettiauto seurasi tietyn ajan kirjastoautoa sen ajoreitillä (Makkonen, 2012). Projektin keskeisenä ideana oli tiivistää kirjastopalveluiden ja nuorisoi- ainkeskuksen välistä yhteistyötä sekä markkinoida tarjottuja palveluita uusille asiakasryhmille yhteistyön välityksellä. Kesädösä toimi lähinnä nuorisotyöntekijöiden se-

kä kirjastohenkilökunnan ja nuorten kohtaamispaikkana, eikä niinkään soveltanut päivittäisessä työssään nuorisotyöllisiä menetelmiä. Kesällä 2008 kiersi Helsingissä eri tapahtumia myös Kesäkärri –niminen auto, joka toimi osana kaupungin nuori-soasiainkeskuksen ja Yleisradion ylläpitämää Free Your Mind -mediahanketta tarjoten nuorille lähinnä digitaalista ajanvietettä ja media-alan aktiviteetteja (freeyourmind.fi).

Lähempänä Nuokkaribiilin toimintakenttää on pääkaupunkiseudulla (Helsinki, Espoo, Vantaa) vuodesta 2008 toiminut Aseman Lapset ry:n ylläpitämä Walkers –bussi, joka joko kohdealueen asukkaiden tai toimijoiden yhteydenotosta tai bussin työntekijöiden havaittua tarvetta toiminnalle tekee pitkäkestoista, aluekohdennettua nuorisotyötä. Walkers -bussin toimintajakso jokaisella alueella on 4-6 kuukautta kerrallaan (asemanlapset.fi) Lisäksi Turun läntisissä ympäristökunnissa (Masku, Mynämäki, Naantali, Nousiainen, Raisio ja Rusko) toimi vuosina 2010 - 2013 Mopiili -hanke, jossa linja-auto kiersi ennakoon sovituilla toimipaikoilla kyseisten kuntien alueilla. Mopiilibussi keskittyi pääasiassa nuorisotiedotukseen ja neuvontapalveluihin (Koivunen, 2013).

Kesäkuussa 2014 ideamme oli edennyt toteutusasteelle ja nykyisen Nuokkaribiilin esiaste näki ensimmäistä kertaa päivänvalon. Tuolloin auto oli todellinen prototyyppi ja toiminnassakin vain kymmenen päivän ajan. Tämä ensimmäinen lyhyt kokeilujakso toteutettiin siten, että Nuokkaribiilinä toimi Turun kaupungin nuorten työpajan, Fendarin, kuljetuskäytössä ollut pakettiauto. Siitä johtuen Nuokkaribiilin toiminta-ajat olivat riippuvaisia Fendarin aikatauluista, joten mitään kovin lopullisia ennakkosuunnitelmia ei toiminta-aikojen ja -paikkojen suhteen voinut tehdä. Lisäksi auton ulkoasuun ei voinut tehdä pysyviä muutoksia, joten liikkeessään kaupungilla se ei erottunut muista Turun kaupungin pakettiautoista mitenkään. Koska koko auton käyttömahdollisuudestaakaan ei vielä kahta viikkoa ennen ensimmäistä ajopäivää ollut täyttä varmuutta, toteutettiin Nuokkaribiilin prototyyppijakso käytännössä ilman minkäänlaista ennakkomarkkinointia.

Puutteellisista ennakkovalmisteluista ja todella suppeasta materiaalivalikoimasta huolimatta Nuokkaribiilin kesä 2014 oli menestys. Pääsimme toimimaan uusilla alueilla, tavoitimme uusia asiakkaita sekä saimme, toiminta-ajan pituuteen suhteutettuna, paljon positiivista palautetta. Nuokkaribiili sai palautetta aina suoraan toimintapaikoil-

la palvelun käyttäjiltä, auton Facebooksivun kommenteissa kuin sähköpostitse lehtijuttujen perusteellakin. Edellä mainittujen seikkojen johdosta onnistuin Nuokkaribiilitä vastaavan toiminnanjohtajan kanssa vakuuttamaan nuorisopalveluiden johdon palvelun tarpeellisuudesta siten, että meille myönnettiin resursseja alkaa suunnitella todellista pilottijaksoa kesälle 2015. Osaltaan Nuokkaribiilin kaltaisen toiminnan puolesta puhuivat myös Turun läntisissä ympäristökunnissa välillä 2010 - 2013 toimineesta Mopiilihankkeesta saadut tutkimustulokset, joiden mukaan liikkuvan toimintamallin pohjalta toteutetulla nuorisotyöllä onnistutaan tavoittamaan kunnallisen nuorisotoiminnan piiriin kuulumattomia nuoria sekä nuoria, jotka ikänsä puolesta ovat jo kasvaneet ohi perinteisestä nuorisotalotoiminnasta (Koivunen 2013, 37).

Syksyn 2014 aikana käynnistyi Keravalla Kerbiili -niminen, hankerahoituksella toteutettu liikkuva nuorisotilapalvelu, jonka toimintaperiaatteet olivat varsin yhteneväisiä Nuokkaribiilin kanssa. Tein maaliskuussa 2015 benchmarking –metodin mukaisen vierailun Keravalle, jossa pääsin tutustumaan Kerbiili –hankkeeseen. Tämän vierailun aikana minulle selvisi, että Kerava pyrkii Kerbiilin avulla paitsi laajentamaan nuorisotoimen palvelutarjontaa myös osittain korvaamaan joitain kustannussyistä alasajettuja nuorisotoimen palveluita. Lisäksi sain tietoa heidän Kerbiilin avulla tarjoamista toimintamenetelmistä ja –välineistä sekä pääsin tutustumaan Kerbiilin talvikauden toimintapaikkoihin. Vierailun aikana keräämäni aineiston avulla pystyin jäsentämään Nuokkaribiilin toimintasuunnitelmia sekä soveltamaan osaa Keravan toimintamalleista Nuokkaribiilin hyödynnettäväksi.

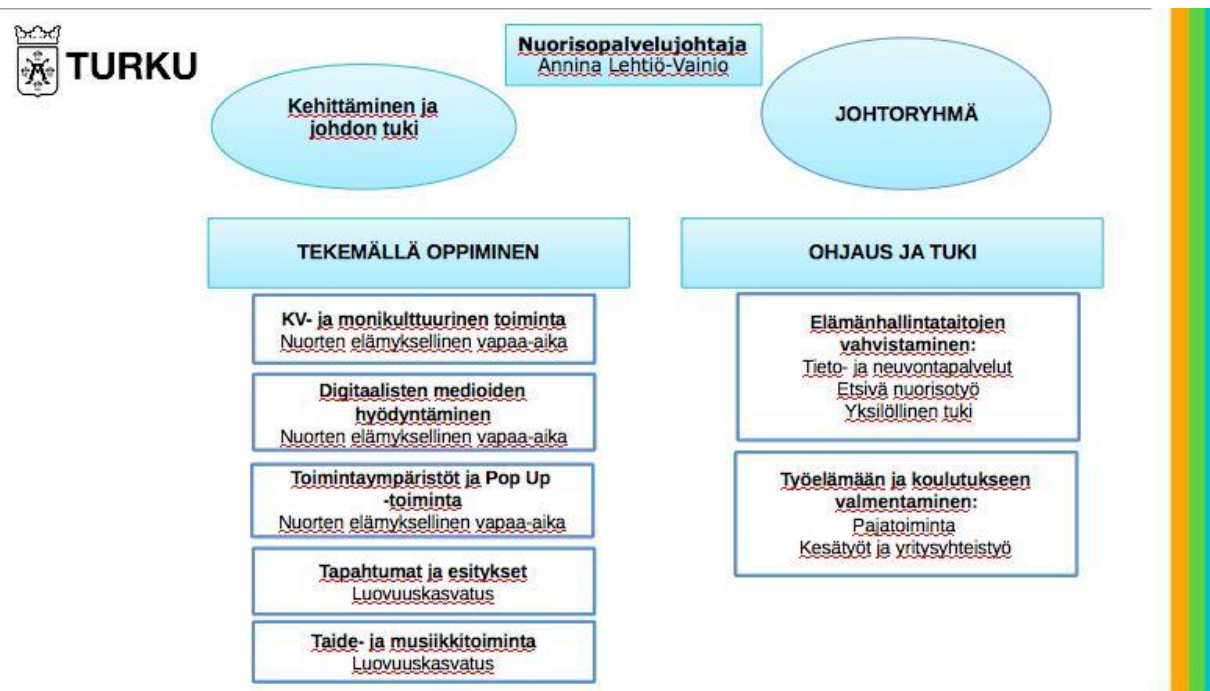
Pitkin kevättä 2015 alkoi maamme nuorisotyön kentällä liikkua tietoa, jonka mukaan useat muutkin kunnat suunnittelisivat Nuokkaribiilin ja Kerbiilin kaltaisia palveluita tulevaksi kesäkaudeksi. Kevään 2015 aikana lähetettyjen sähköpostien ja soitettujen puheluiden perusteella tiesin varmaksi, että Nuokkaribiilin pilotointijakson alkaessa kesäkuussa 2015 olisi vastaavanlaista toimintaa tarjolla ainakin Keravalla (Kerbiili), Porissa (Nuokkapaku), Kemissä (Puuhapaku) ja Torniossa (Kesäpösö).

3 TURUN KAUPUNGIN NUORISOPALVELUT

3.1 Organisaatiomuutos ja sen vaikutukset

Turun kaupungin nuorisopalvelut on viime vuosien aikana kokenut monta niin hallinnollista kuin toiminnallistakin uudistusta. Vuoden 2012 loppuun saakka Turun kaupungin Nuorisoasiainkeskus toimi omana hallintokuntanaan. Vuoden 2013 alusta toteutettiin kaikkia kaupungin toimialoja koskenut organisaatiouudistus, jossa hallintokuntia yhdistelemällä saatiin aikaiseksi viisi (hyvinvointi-, kiinteistö-, sivistys-, vapaa-aika- ja ympäristötoimialat) laajaa toimialakokonaisuutta. Nuorisoasiainkeskus sulautettiin osaksi vapaa-aikatoimialaa yhdessä liikuntapalvelukeskuksen, kulttuuriasiainkeskuksen, museokeskuksen, kirjastopalveluiden sekä kaupunginorkesterin kanssa. Vapaa-aikatoimialan muodostumisen myötä myös vanhojen hallintokuntien nimiä uudistettiin ja näin Turun Nuorisoasiainkeskuksen nimi muuttui Turun kaupungin nuorisopalveluiksi. Toimialauudistus oli lähinnä hallinnollinen, eikä sinällään vaikuttanut nuorisopalveluiden työntekijöiden toimenkuviin.

Vuoden 2015 alusta käynnistetty Turun kaupungin nuorisopalveluiden sisäinen organisaatiouudistus on puolestaan vaikuttanut työntekijöiden tehtävien sisältöön niin hallinnossa kuin kentällä ja muuttanut useita vakiintuneita toimintamalleja palvelualueen sisällä. Yksiköitä on yhdistelty ja lakkautettu, niiden tehtäväkenttiä ja toimintatavoitteita on muutettu ja, tärkeimpänä yksittäisenä tekijänä, on nuorisopalveluissa siirrytty prosessimaiseen organisaatiomalliin. Käytännössä tämä tarkoittaa, että jokainen nuorisopalvelujen työntekijä on jäsenenä vähintään yhdessä prosessissa, joka tulee vaikuttamaan olennaisesti hänen uusiutuvan työnkuvansa muotoutumiseen.

Kuva 1: Nuorisopalveluiden organisaatiomalli

(Turun kaupungin nuorisopalvelujohtajan organisaatiouudistusinfo 5/2015)

Koko nuorisopalvelujen palvelualueetta johtaa nuorisopalvelujohtaja. Nuorisopalvelujen toimintojen suunnittelusta vastaa johtoryhmä, johon kuuluvat kaikki palvelualueen viranhaltijat sekä prosesseista vastaavat toiminnanjohtajat. Organisaatio sinällään jakautuu kolmeen eri pääprosessiin (Kehittäminen ja johdon tuki, Tekemällä oppiminen ja Ohjaus ja tuki), joista Kehittäminen ja johdon tuki toimii yhtenä pääprosessista ja muut pääprosesseista jakautuvat omiin alaprosesseihinsa. Jokainen prosessi toteuttaa omaa toimintasuunnitelmaansa prosessikohtaisesti määriteltujen toimintamallien avulla.

Käynnissä olevan siirtymävaiheen tärkein tavoite onkin onnistuneesti nivoa yhteen tärkeimmät tehtävät työntekijöiden vanhoista toimenkuvista sekä uusista, prosessien mukanaan tuomista tehtävistä. Tällä hetkellä prosessimuotoiseen organisaatioon siirtyminen aiheuttaa ylimääräistä ponnistelua niin työntekijöille kuin esimiehillekin. Työskentelen 50%:sta työaika Tekemällä oppimisen yksikön Tapahtumat ja Esitykset -prosessissa ja 50%:sta työaika saman yksikön Taide ja Musiikkitoiminta -prosessissa. Nuokkaribiili taas toimintamallina kuuluu Tekemällä oppimisen yksikön Toimintaympäristöt Ja Pop Up -toiminta -prosessiin. Nuokkaribiili onkin mainio esimerkki yli prosessirajoen sukkuloivasta työn toteuttamisen mallista. Toisaalta taas

toimintani Nuokkaribiiliin parissa aiheuttaa sen, että työn sisällöstäni (työaika, työtehtävät, asemapaikka) päättää joissakin tapauksissa kolme eri toiminnanjohtajaa. Nuokkaribiili onkin palveluna siitä poikkeuksellinen, että vaikka se nimellisesti kuuluu Toimintaympäristöt Ja Pop Up –toiminta –prosessiin, voidaan auton avulla järjestää ja toteuttaa palveluja käytännössä kaikissa prosesseissa sekä useamman prosessin välisinä yhteistyöhankkeina.

3.2 Avoin nuorisotyö Turun kaupungissa

Petri Cederlöf, eräs maamme arvostetuimmista nuorisotyön tutkijoista määrittelee avoimen nuorisotyön seuraavasti.

“Avoin nuorisotyö on nuorisotyötä sillä perustasolla, jossa työntekijällä on välitön kontakti nuoriin ja heidän toimintaansa. Se toteutuu nuorten vapaa-ajalla nuorten vapaaehtoisuuden ja heidän tarpeisiinsa vastaamispyrkimyksen kautta.” (Cederlöf, 2015)

Työntekijän näkökulmasta avoimella nuorisotyöllä tarkoitetaan pääsääntöisesti nuorisotiloja ja niissä järjestettyä toimintaa. Tietyissä tapauksissa myös jotkut kertaluontoiset tapahtumat kuten konsertit, kurssit, retket, leirit ym. voidaan katsoa kuuluvaksi avoimen nuorisotyön toimintakenttään. Yhteistä kaikelle kyseisen termin alla tapahtuvalle toiminnalle on se, että se on pääasiassa osallistujilleen maksutonta, eikä siihen osallistumista rajoiteta minkään yksittäisen tekijän, kuten sukupuolen, iän, asuinpaikan, harrastuneisuuden tai muiden vastaavien tekijöiden vaikutuksesta. Avoimen nuorisotyön toiminnoissa ei myöskään ole osallistumisvelvollisuutta tai “läsnäolopakkoa” vaan nuoret voivat tulla ja mennä vapaasti toiminnan ollessa käynnissä.

Avoimen nuorisotyön, eli hallintoterminologiassa lähipalvelutoiminnan, yksiköitä on Turun kaupungissa kaksitoista (12) kappaletta. Näistä kymmenen (10) on eri puolilla Turkua sijaitsevia nuorisotiloja, yksi (1) vapaassa käytössä oleva, moottoriajoneuvon huoltamiseen tarkoitettu moottorihalli sekä yksi (1) rullalautailijoille ja tempupyöräilijöille suunnattu Skeittihalli Cube. Lisäksi kolmannen sektorin toimijat pyörittävät omaa nuorisotalotoimintaansa kaupungin omistamissa kiinteistöissä Kuvuuren ja

Hirvensalon kaupunginosissa. Jokaisella nuorisotilalla työskentelee yhtäaikaaisesti 2-3 nuoriso-ohjaajaa ja nuorisotilan laajuudesta riippuen asiakaskäyntejä on tavanomaisen toimintapäivän aikana noin 20-80. Vaikka nuorisolaissa (nuorisolaki 27.1.2006/72 2§) määritellään nuoreksi jokainen alle 29-vuotias ovat Turun nuorisotilat kaupungin linjauksen mukaan kohdennettu 9-18 -vuotiaille turkulaisille lapsille ja nuorille. Asiakaskäyntejä kaupungin lähipalvelutoiminnan yksiköissä oli Turun kaupungin nuorisopalvelujen vuosikertomuksen mukaan 172 765 kappaletta vuonna 2014.

Avoin nuorisotyö on kaiken nuorille suunnatun toiminnan perusta. Vaikka nuorisotalotyö ei omana sektorinaan ole kovinkaan näkyvää tai ”merkittävää” (toisin sanoen sen hyötyjä ei pystytä konkreettisesti todentamaan minkään mittareiden avulla) niin siitä voidaan linjata suora jatkumo jokaiseen nuorisotyön osa-alueeseen. Kaikki kunnallisen nuorisotyön asiakkailleen tarjoamat palvelut pohjaavat vuosikymmenien aikana nimenomaa nuorisotalotyössä esille tulleetiin toiveisiin, kehittämisehdotuksiin, ideoihin ja ongelmiin. Matka-, retki- ja leiritoimintaa on sukupolvesta toiseen järjestetty nuorisotilojen asiakkaille heidän pyynnöistään. Nuorten tuki- ja ohjauspalvelut (esimerkiksi etsivä nuorisotyö tai pajatoiminta) ovat osittain kehittyneet jatkona nuorisotiloilla annetulle yksilöohjaukselle. Nuorisotaloilla järjestetty bändi- ja teatterikerhotoiminta on synnyttänyt pelkästään Turussa lukuisia omien alojensa ammattilaisia ja lisäksi täysin uusia kulttuurisen nuorisotyön toimintamalleja kuten Turku Rock Academy (Laihin, 2014) tai perheteatteri (Seikkailupuisto).

Edellä mainittujen syiden johdosta on valitettavaa, että valtaosissa kunnallista nuorisotyötä koskevissa selonteoissa ja linjauksissa nuorisotalotoimintaa pidetään itsensä selvyytenä. Esimerkkinä tästä toimii vaikka Turun kaupungin nuorisopalvelujen uusi, prosessimuotoinen organisaatio (kuva 1), joka pitää sisällään tarkkaan harkittuja ja kohdennettuja nuorisotyön osa-alueita mutta ei sanallakaan mainitse lähipalvelutoiminnan yksiköiden merkitystä koko kaupungin nuorisotyön kentässä.

4 NUOKKARIBIILI

Nuokkaribiilinä toimii vuoden 2006 Citroen Jumper –pakettiauto, joka sai lopullisen ulkomuotonsa toukokuussa 2015. Tuolloin tehtiin myös viimeiset materiaalihankinnat tulevaa pilotointijaksoa varten (Liite 4). Auton hyttiin sopii yhtäaikaaisesti kolme henkilöä ja tavaratilaan mahtuu samanaikaaisesti koko Nuokkaribiilin toimintavälinevalikoima. Taka- ja sivuovien ansiosta Nuokkaribiilin lastaus ja purkaminen onnistuu helposti, joten autolla on mahdollista toimia ahtaammissakin tiloissa, kuten tiheäkasvuisessa puistossa tai rakennuskompleksien sisäpihoilla.

Ison kokonsa ja omaleimaisen ulkoasunsa ansiosta Nuokkaribiili erottuu arkisessa katukuvassa helposti ja näin ollen autoa on helppo käyttää erilaisissa markkinointitarkoituksissa ja asiakkaiden tavoittamisen keinona (Liite 5).

4.1 Toiminta-ajatus ja toiminnan tavoitteet

Yksi nuorisotyön suurimpia haasteita on kautta aikojen ollut kohderyhmän tavoitettavuus ja sitä kautta nuorten ohjaaminen heille järjestetyn toiminnan pariin. Nuorisotyön toimintamuodot ovat pääasiassa keskittyneet tiettyihin paikkoihin ja / tai ajankohtiin, joten nopea reagointi nuorten toiveisiin tai yhteisön tarpeisiin ei ole ollut mahdollista. Tällaisen tarpeen täyttämiseksi kehitetään Nuokkaribiilin kaltaisia liikkuvia yksiköitä, joiden avulla palveluita kyetään kevyesti ja nopeasti viemään paikasta toiseen. Keravan nuorisotoimi perusteli kaupunkinsa päättäjille liikkuvan nuorisotilapalvelun tarpeellisuutta seuraavasti.

“Mobiilinuorkan tavoitteena on etsivän nuorisotyön tavoin mennä sinne missä nuoret ovat. Palvelua käyttävät nuoret eivät kuitenkaan välttämättä ole syrjäytyneitä, tai syrjäytymisvaarassa, vaan mobiilin tarkoituksena on olla matalan kynnyksen palvelu, jossa haetaan asiakkaita menemällä paikalle ja asettumalla tarjolle. Näin haastetaan perinteistä nuorisotilatyön mallia, jossa odotellaan nuorten saapumista paikalle. Mobiilinuorkka on palvelu, jonka avulla saadaan talokävijöiden ulkopuolella olevat nuoret nuorisopalveluiden piiriin ja näin toteutetaan ehkäisevää nuorisotyötä”*

* Mobiilinuorkka - työnimi Keravan nuorisotoimen suunnittelema liikkuvalla nuorisotilapalvelulla (Kauniskangas; Päckilä; Pirkkalainen, 2014, 5)

Tammikuussa 2015 luotiin raamit Nuokkaribiilin pilotointijaksolle. Tuolloin sovimme Nuokkaribiilin toiminnoista vastaavan toiminnanjohtajan kanssa seuraavista toimintaperiaatteista. Nuokkaribiili toimisi aktiivisesti koko koululaisten kesälomakauden 2015. Auto olisi ajossa vähintään viitenä päivänä viikossa. Nuoria osallistettaisiin Nuokkaribiilin toiminnan suunnittelussa mahdollisimman paljon, sekä ennen varsinaisen toimintakauden alkua että tasaisesti sen aikana. Pääasiallisena tiedotuskanavana auton toiminnasta käytettäisiin sosiaalisen median sovelluksia, kuten Instagram, Facebook ja What's App. Nuokkaribiili järjestäisi myös eri teemojen mukaisia tapahtumia vähintään kerran kuukaudessa ja lisäksi, mahdollisuuksien mukaan, osallistuisi ulkopuolisten tahojen organisoimiin tilaisuuksiin.

Tärkeimmiksi tavoitteiksi tulevalle kesälle asetimme uusien nuorten tavoittamisen ja heidän ohjaamisensa nuorisopalveluiden tarjoamien palveluiden piiriin sekä uusien toimintaympäristöjen hyödyntämisen. Edellä mainittujen tavoitteiden vanavedessä pyrkisimme myös tarjoamaan uusia palveluita jo ennestään nuorisopalveluiden asiakkaina oleville nuorille sekä tuomaan Nuokkaribiiliä esille mahdollisimman paljon niin katukuvassa, sosiaalisessa mediassa kuin perinteisissä (printtilehdet, radio, television) tiedotusvälineissäkin. Edellä kuvattujen suuntalinjojen pohjilta aloin Nuokkaribiilin vastuuohjaajan ominaisuudessa suunnitella pilotointijaksoa yksityiskohtaisesti.

Nuokkaribiili olisi ajossa pääsääntöisesti maanantaista perjantaihin klo 11-17. Ennakotiedot toimintapaikoista sekä mahdollisista poikkeusaikatauluista julkaistaisiin viikko kerrallaan etukäteen Nuokkaribiilin blogissa (nuokkaribiili.blogspot.fi). Yksityiskohtaisemmin auton toimintaa olisi mahdollista seurata mm. Instagram-, Facebook- ja Snapchat –sovellusten avulla, joissa kerrotaisiin Nuokkaribiilin toimintapaikoista ja kulloisellakin hetkellä tarjoamista toiminnoista sekä palveluista reaaliaikaisesti. Lisäksi nuorten olisi sovellusten avulla vaivatonta kommunikoida Nuokkaribiilin työntekijöiden kanssa sekä esittää toiveita ja antaa palautetta auton toimintaan liittyen.

Nuokkaribiilin asiakkaat olivatkin alusta saakka vahvasti läsnä auton toiminnan suunnittelussa ja toteutuksessa. Osallistamalla nuoria toiminnan kaikissa vaiheissa pyrimme tekemään Nuokkaribiiliä tunnetuksi mahdollisimman paljon. Tällä tavoin yri-

timme saada nuoret tuntemaan itsensä osaksi Nuokkaribiilin toimintaa ja näin ollen madaltaa heidän kynnystään auton tarjoamaan toimintaan osallistumiseksi. Alkuvuodesta 2015 järjestettiin nuorille (alle 29v.) kohdennettu logosuunnittelukilpailu, jonka voittaneesta työstä tehtiin siirtoteippauksella suurennettu kuva Nuokkaribiilin kylkeen (Liite 1). Nuokkaribiilin juliste- / flyerkuva on myös täysin nuorten käsialaa. Taide- ja toimintatalo Vimman mediapajan työharjoittelijoille (17v. ja 22v.) annettiin ohjeeksi tehdä kesäinen juliste, joka sisältää kuvan autosta sekä ohjaajasta (Liite 2). Nuokkaribiilin välinevalikoimaa täydennettiin aina tarpeen vaatiessa erilaisten epämuodollisten Instagram- ja Facebook-kyselyjen avulla sekä tiedustelemalla toiminnan yhteydessä asiakkailta heidän toiveistaan ja tarpeistaan.

4.2 Nuokkaribiilin toimintatapojen ja –muotojen testaaminen

Koska Nuokkaribiilin kaltaisia palveluita ei maassamme ole juurikaan ollut käytössä oli toiminnan tulosten ennakointi huolellisesta ennakkosuunnittelusta huolimatta varsin haastavaa. Nuokkaribiilin toiminnassa ja sen kehittämisessä sovellettiin yrityksen ja erehdyksen, eli ammattitermein, kokeilemalla kehittämisen mallia, johtuen vähäisistä mahdollisuuksista vertailla Nuokkaribiilin toimintaa muihin vastaavanlaisiin toimintamalleihin. Pilotointijakson aikana testattiin kaikkea mahdollista Nuokkaribiilin toimintaan liittyvää, kuten esimerkiksi erilaisia toimintapaikkoja ja toiminta-aikoja, toimintavälineitä, henkilökunnan työvuorojen osittaista porrastamista, Nuokkaribiilin toimimista avoinna olevan nuorisotilan jatkeena, yhden asemapaikan toimintapäiviä, ”päämäärätöntä” ajamista ympäri Turkua, ”aggressiivista” ja passiivista lähestymistapaa nuoriin sekä asiakkaiden houkuttelemista mukaan toimintaan erilaisten kilpailujen avulla.

Nuokkaribiilin toimintapaikat olivat pääsääntöisesti kaikille avoimia, laajoja ulkoalueita, kuten puistoalueet, urheilukentät ja uimarannat. Lisäksi kiersimme säännöllisesti tiettyjen lähiöiden koulujen pihoja tarkoituksenaamme tavoittaa ja kohdata yläkouluikäisiä ja sitä vanhempia nuoria. Sääolosuhteiden hankaloittaessa ulkotoimintaa Nuokkaribiili ajettiin mahdollisuuksien mukaan avoinna olevan nuorisotalon pihaan.

Osan testattujen toimintatapojen tuloksista pystyimme ennakoimaan varsin hyvin mutta silti pyrimme jollain tapaa dokumentoimaan kaikkea pilotointijakson aikana suorittamaamme toimintaa. Näitä kesän 2015 aikana kertyneitä aineistoja on hyvä käyttää pohjana Nuokkaribiilin tulevaa toimintaa suunniteltaessa.

Käyttökelpoisinta tietoa Nuokkaribiilin toiminnan kehittämistä ajatellen saimme ehdottomasti keskustellessamme autosta ja sen toiminnasta asiakkaiden kanssa toimintapaikoilla. Näistä suorista ja epäsuorista asiakaspalautteista saimme käytännön vinkkejä välinevalikoiman päivittämiseen, toiveita toiminta-aikojen siirtämisestä iltapainotteisemmiksi sekä neuvoja meille entuudestaan tuntemattomista, nuorten suosimista vapaa-ajanviettopaikoista. Päiväkohtaisen asiakasmäärätilastoinnin ja Nuokkaribiilin blogista löytyvien, päiväkohtaisten toimintaraporttien vertailu puolestaan mahdollistaa vastaisuudessa tehokkaamman toiminta-aikataulun laatimisen. Tehokkaimmaksi asiakkaiden kanssa käytävän vuoropuhelun välineeksi muodostui kesän aikana saadun kokemuksen perusteella ehdottomasti Instagram - kuvasovellus. Nuokkaribiili kertoi yksityiskohtaisesti kuluvan päivän ohjelmastaan aina Instagramissa, jolloin auton tilin seuraajat saivat viimeisintä tietoa Nuokkaribiilin liikkeistä. Kaikille avoin Instagramtili myös mahdollisti jokaisen kuvan julkisen kommentoinnin ja varsin nopeasti Instagram muodostuikin tärkeimmäksi virtuaalisista keskustelu- ja palautekanavista (Liite 3). Viime vuosina nuoret ovat siirtyneet Facebookista muihin sosiaalisen median sovelluksiin, joista WhatsAppin ohella Instagram on Nuokkaribiilin kohderyhmäikäisten keskuudessa ehdottomasti suosituin (Pönkä, 2015). Tämän havainnon perusteella onkin loogista, että Instagram muodostui tärkeimmäksi yhteydenpitokanavaksi Nuokkaribiilin ja sen asiakkaiden välille.

Instagram osoitti myös soveltuvuutensa arkiohjelmasta poikkeavan toiminnan mainostamisessa sekä erilaisten kilpailujen järjestämisessä. Sovelluksen sisältämä ”täggäystoiminto”, eli kavereiden käyttäjätilien linkitys tietyn kuvan kommenttiketjuun, toimi markkinoinnillisesti erittäin hyvänä viestin välityksen keinona, varsinkin erilaisten kilpailujen yhteydessä (Liite 6). Tyypillisessä Nuokkaribiilin järjestämässä Instagramkilpailussa piti tietyn määrääjän sisällä vastata johonkin kysymykseen (Minne haluaisit Nuokkaribiilin tulevan? - Kupittaaanpuistoon), linkittää keskusteluun vähintään yksi kaveri (@nuorisotyöntekijä_Raisa) sekä käyttää kilpailulle määriteltyä aihetunnistetta (#nuokkaribiilikisa). Kaikki edellä kuvailtu toiminta tapahtuu yhden kuvan kommenttiketjussa, joten kilpailuajan päätyttyä minun oli vaivatonta löytää kaikki oh-

jeiden mukaisesti kilpailuun osallistuneet. Tästä joukosta arvoin henkilöitä, jotka saivat ennakkoon tiedossa olleita palkintoja, kuten ravintolalahjakortteja ja vapaalippuja elokuvaan tai konsertteihin. Vaikka kilpailut käytiin Instagramissa, mainostettiin niitä aina sekä henkilökunnan että asiakkaiden toimesta myös Facebookissa sekä Nuokkaribiiliin blogissa, joten kilpailujen avulla kasvatettiin ennestään Nuokkaribiiliin aktiivista roolia sosiaalisessa mediassa.

Nuokkaribiili oli pitkin kesää esillä myös eri tiedotusvälineissä. Useat verkkojulkaisut (esimerkiksi mihi.fi ja turkulainen.fi) tekivät Nuokkaribiilistä markkinointihenkisen uutisen, radiohaastattelussa (Radio Auran Aallot) pääsin puolestani puhumaan Nuokkaribiilistä ja nuorisotyöstä lähemmäs kymmenen minuutin ajan (tämä haastattelu uusittiin Auran Aalloilla kesä-heinäkuun vaihteessa kuusi kertaa kahden viikon aikana). Myös maakunnan merkittävin sanomalehti, Turun Sanomat, teki Nuokkaribiilistä ison, kuvallisen jutun (Liite 7). Nuokkaribiiliin mediahuomion ansiosta sain yhteydenottoja liittyen Nuokkaribiiliin mahdolliseen osallistumiseen erilaisiin tapahtumiin. Lisäksi radiohaastattelun perusteella minuun otettiin sähköpostitse yhteyttä Turun läntisissä ympäristökunnissa vuosina 2010 – 2013 toimineen Mopiilihankkeen koordinaattorin taholta. Tämä sähköpostivaihto johti molemminpuoliseen kokemusten vertailuun liikuvista toimintamalleista, sekä siihen, että sain kehittämistyöhöni käytettäväkseni Mopiilibussiin liittyvää aineistoa, kuten bussin toimintakertomuksen ja Mopiilihankkeesta tehdyn ammattikorkeakoulun opinnäytetyön.

4.3 Nuokkaribiiliin toimintamuodot

Nuokkaribiili sijoitettiin alkuvuodesta 2015 osaksi Turun kaupungin nuorisopalveluiden avointa nuorisotyötä, joten sen tarjoamat palvelut ovat aina kaikkien käytössä ja kaikille maksuttomia riippumatta siitä, kuka auton on mahdollisesti tilannut ja mitä varten. Jos esimerkiksi jalkapallojoukkue tilaisi Nuokkaribiiliin kentän laidalle elävöittämään harjoituksiaan niin silti kuka tahansa auton ohi kulkeva nuori voisi tulla mukaan toimintaan. Kesän aikana jouduimme, pitääksemme kiinni kaikille avoimen toiminnan periaatteesta, muutamia kertoja kieltäytymään tilauksista, joissa meidät olisi haluttu tietyn omakotitalon takapihalle tai viihdykkeiksi lasten syntymäpäiväkutsuille.

Olen jaotellut pilotointijakson jäljiltä Nuokkaribiilin toiminnan viiteen eri kategoriaan perustuen toiminnan ennakkosuunnittelun laajuuteen sekä siihen, onko kyseessä viikko-ohjelmasta poikkeava tapahtuma. Jaottelu perustuu omien kokemusteni lisäksi Nuokkaribiilin blogista löytyviin viikko-ohjelmiin sekä päivittäisiin toimintakuvauksiin.

1. Vapaa toiminta - Toiminta, jossa ohjaajat ajavat auton satunnaiseen toimintapaikkaan, asettavat materiaalit tarjolle ja pyrkivät tavoittamaan mahdollisimman monta nuorta auton palveluiden avulla
2. Ennakkoon suunniteltu vapaa toiminta - Kuten edellä, mutta toimintapaikka ja -aika on päätetty ennakkoon ja siitä on ilmoitettu asiakkaille Nuokkaribiilin blogissa sekä somekanavissa.
3. Vapaa toiminta tilauksesta - Nuokkaribiili on nuorten toimesta tilattu tiettyyn paikkaan tietyksi ajankohdaksi.
4. Omaehtoinen, kohdennettu toiminta - Nuokkaribiili on yhtenä tai ainoana järjestäjänä nuorisopalveluiden organisoimassa, tietyn teeman tai ajankohdan ympärille rakennetussa, yksittäisessä tapahtumassa.
5. Tapahtumatoiminta - Nuokkaribiili toimii omana osanaan jotain suurempaa tapahtumakokonaisuutta.

Vapaassa toiminnassa on pääsääntöisesti käytössä Nuokkaribiilin koko palvelu- ja materiaalivalikoima, kun taas viikko-ohjelmasta poikkeavissa toiminnoissa on Nuokkaribiilin tarjoamat palvelut suhteutettu kunkin tapahtuman tarpeisiin ja Nuokkaribiilille tapahtuman puolesta tarjottuihin toimintaresursseihin. Lisäksi erilaisissa tilaisuuksissa tapahtuvan toiminnan olennaisena osa-alueena on Nuokkaribiilin ja sitä kautta koko nuorisopalvelujen markkinointi.

Nuokkaribiilillä oli kesän 2015 aikana viisikymmentä kolme (53) toimintapäivää, joista perustoiminnasta poikkeavia tapahtumapäivä oli viisitoista (15) (kuva 2). Valtaosa Nuokkaribiilin toiminnasta (38 päivää) oli siis joko ennakkoon suunniteltua tai täysin vapaata toimintaa. Omiin kokemuksiin sekä Nuokkaribiilin blogista löytyviin toimintakertomuksiin pohjautuvan karkean jaon mukaan vapaan toiminnan päivistä kaksikymmentä kolme (23) oli joko osittain tai kokonaan suunniteltu ennakkoon, viisi (5) toimintapäivää oli varattu alusta loppuun ennakotilauksien johdosta ja loput kymme-

nen (10) työskenneltiin täysin ”fiilispohjalta” eli koetettiin tavoittaa nuoria ympäri Turku ilman mitään ennakosuunnitelmaa.

Keväällä laaditun Nuokkaribiilin alustavan viikko-ohjelman mukaan Nuokkaribiili rakentaisi toimintansa neljän vakituisen asemapaikan ja -päivän sekä yhden avoimen, tilauksille varatun ja lähiöissä ajeltavan päivän -mukaisen mallin päälle, siten, että jokaisella viikonpäivällä maanantaista torstaihin Nuokkaribiilillä olisi oma, viikosta toiseen samana pysyvä asemapaikkansa. Varsin nopeasti kävi kuitenkin ilmi, että suunnitelmassa ei huomioitu tarpeeksi muuttuvia olosuhteita, kuten säätiloja, loma-kausia tai, testaamatta valittujen, toiminta-alueiden ja -aikojen soveltuvuutta Nuokkaribiilin päivittäiseen toimintaan. Näitä ongelmia peilasi blogikirjoituksessaan myös yksi Nuokkaribiilin kesätyöntekijöistä.

”Ainoa huono puoli tämänlaisessa työssä on se, ettei oikeastaan koskaan ole tiettyä suunnitelmaa mitä tehdään ja missä vaan pitää osata improvisoida. Luova ajattelukyky on siis tarpeen nuorisotyössä. On kuitenkin ollut kivaa olla mukana nuokkaribiilin matkassa ja huomata kuinka paljon lapset nauttivat peleistä ja erityisesti sumopainista.”

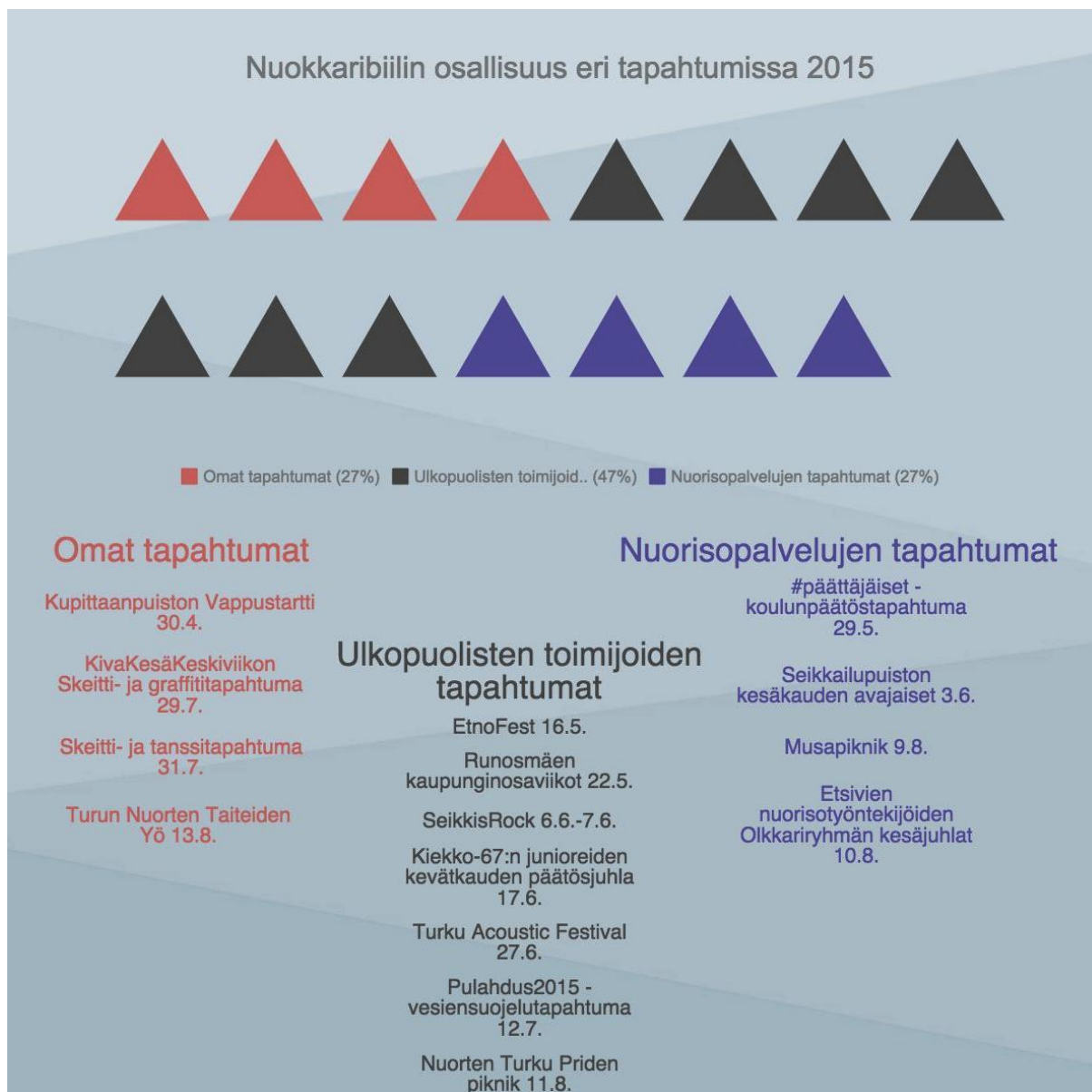
(Kesätyöntekijän kirjoitus Nuokkaribiilin blogissa, 25.6.2015)

Kokeilemalla kehittämisen mallin ja Nuokkaribiilin joustavan toimintamuodon ansiosta pystyimme kuitenkin varsin vaivattomasti muuttamaan toimintojamme enemmän Nuokkaribiilin tavoitteita vastaaviksi. Ennakosuunnitelmien pettämisen varalta tiesimme muutamia paikkoja, joissa Nuokkaribiilin tarjoamille palveluille olisi sää- tai muista olosuhteista huolimatta aina kysyntää.

4.4 Nuokkaribiili osana erilaisia tapahtumatuotantoja

Liikkuvan toimintamuotonsa ansiosta Nuokkaribiili on täydellinen väline omien teemapäivien järjestämiseen tai toimimaan osana isompaa tapahtumakokonaisuutta. Tämä näkökulma otettiin huomioon jo Nuokkaribiilin toimintasuunnitelmaa laadittaessa keväällä 2015. Tuolloin päätettiin, että auto tulisi järjestämään erikseen valittu-

jen teemojen ympärille tapahtumia vähintään kerran kuukaudessa. Lisäksi tiedettiin, että Nuokkaribiili tulisi omana yksikkönään osallistumaan ainakin #päättäjäiset –koulunpääöstapahtumaan (26.5.2015) sekä MusaPiknik –festivaaliin (9.8.2015). Täytenä yllätyksenä tuli, että kahden ja puolen kuukauden pilotointijakson aikana Nuokkaribiili herätti nuorisopalvelujen ulkopuolisissakin toimijoissa vahvaa kiinnostusta. Perinteinen ”puskaradio” –menetelmä kasvatti Nuokkaribiilin mainetta osana erilaisia tuotantoja, sillä valtaosa auton tapahtumaosallisuuteen liittyvistä yhteydenotoista tehtiin Nuokkaribiiliin johonkin jo järjestettyyn tapahtumaan osallistumisen perusteella. Kesäkauden aikana Nuokkaribiili oli osallisena viidessätoista (15) eri tapahtumassa, joista neljä (4) oli Nuokkaribiilin omia tapahtumatuotantoja, neljä (4) Turun kaupungin nuorisopalveluiden tapahtumia ja seitsemän (7) täysin ulkopuolisten toimijoiden (Yhdessä –yhdistys, Kaupunginosaviikot RY, Vilperi RY, Kiekko-67 RY, Turku Acoustic RY, Suomen Luonnonsuojeluliitto, TuSeta RY) järjestämiä tilaisuuksia.

Kuva 2: Nuokkaribiilin osallisuus eri tapahtumissa kesällä 2015

Omissa tapahtumissaan Nuokkaribiili hyödynsi kattavasti erilaisia toimintaympäristöjä, kuten skeittiparkkeja ja puistoalueita. Useissa tapahtumissa auton palvelu- ja välinevalikoimaa sovellettiin kunkin tapahtuman hengen mukaiseksi, esimerkiksi skeittitapahtumia varten auton skeittivälinevalikoimaa kasvatettiin tilapäisesti tai veden äärellä järjestettyihin tapahtumiin varauduttiin tavallista laajemmalla vesipyssy- ja uimaleluvalikoimalla. Pitkin kulunutta vuotta oli nuorisopalveluille esitetty toiveita jonkinlaisesta siirrettävästä taidealustasta (vrt. Turun Taidekolmiot – vuosittain keväästä syksyyn kiinteästi sijoitetut, kaikille avoimet graffitimaalausseinät), joten Turku Acoustic –festivaaleilla testattiinkin Nuokkaribiilistä vastaavan toiminnanjohtajan ideoimaa, täysin uutta tuotetta, siirrettävää graffitiseinää. Kahden metallijalaksen väliin kiinnitettävä

vanerilevy on sittemmin osoittautunut yhdeksi Nuokkaribiilin valttikorteista. Seinän helppo liikuteltavuus on mahdollistanut spraymaalauksen järjestämisen auton ympärille Nuokkaribiilin osallistuessa erilaisiin tapahtumiin.

Tämä Nuokkaribiilin tapahtumatoiminta onkin jatkunut tasaisesti kesän pilotointijakson päätyttyä. Tapahtumasta tai tilaisuudesta riippumatta on Nuokkaribiili tapahtumajärjestäjiltä saadun palautteen perusteella onnistunut tuomaan läsnäololleen lisäarvoa tapahtumille ainakin toiminnallisuuden (Nuokkaribiilin tarjoamat toimintavälineet), nuorison huomioimisen (markkinoinnillinen ja ohjelmallinen lisä tapahtumien järjestäjille) sekä palveluohjauksen (eri tapahtumissa Nuokkaribiilin ohjaajilta saadut tiedot esimerkiksi opiskelumahdollisuuksista ja harrastustoiminnoista) alueilla.

Vaikka Nuokkaribiili sinällään on avoimen nuorisotyön toimintamalli, operoi edellä mainittu tapahtumatyöskentely yhtäläisesti myös kulttuurisen nuorisotyön osa-alueilla. Varsinkin eri tapahtumien yhteydessä järjestettävä esitystoiminta, kuten graffitimaalausnäytökset tai tanssiesitykset / -workshopit, ovat oppikirjaesimerkkejä kulttuurisen nuorisotyön toimintamalleista. Tämänkaltaisen työskentelyn vaatii myös Nuokkaribiilin työntekijöiltä laajaa ammatillista osaamista. Suomen Nuorisoseurat ry:n toteuttaman hankkeen raportissa luonnehditaan kulttuurisen nuorisotyön ohjaajan ammattitaitoa seuraavasti.

”Ohjaajalta vaaditaan kulttuurisessa nuorisotyössä paljon. Ohjaajan täytyy kuunnella, olla läsnä, tukea nuorta sekä taidollisesti että henkilökohtaisesti. Ohjaajalta vaaditaan asiantuntijuutta ja ammattitaitoa sekä kannustusta ja reflektiopintaa sopivassa suhteessa. Ohjaaja on peili, sparraaja, kannustaja, rohkaisija ja tukija. Taiteen ja kulttuurin kuten myös nuorisotyön kentällä vaaditaan epävarmuuden sietokykyä.”

(Young Art Laboratorio –hankeraportti, 2015)

Tietenkään auton ohjaajat eivät voi olla kaikkien alojen ammattilaisia mutta osataksaan järjestää tietyn teeman mukaisia tapahtumia tai ollessaan osallisina isommissa tapahtumatuotannoissa pitää Nuokkaribiilin työntekijöillä olla jonkinasteinen käsitys jokaisen tapahtuman asiasisällöistä. Lisäksi auton työntekijöillä pitää olla edes suurpiirteinen käsitys (tapahtuma)tuottamiseen sisältyvistä osa-alueista, sillä esimerkiksi

yhteistyöverkostojen hyödyntäminen, markkinointi, lupa-asiat, aikataulutus, omasta toiminnasta tiedottaminen sekä lausuntojen kirjoittaminen ja haastattelujen antaminen ovat olennainen osa auton ohjaajien työnkuvaa.

4.5 Nuokkaribiili verrattuna muihin liikkuviin nuorisotilapalveluihin

Tällä hetkellä (16.11.2015) Liikkuvat nuorisotilat –Facebookryhmä koostuu Turun, Keravan, Porin, Tornion, Kemin, Espoon ja Jyväskylän kunnallisten nuorisopalveluiden sekä Aseman Lapset ry:n Walkers –toiminnan työntekijöistä. Tuossa ryhmässä käytyjen keskusteluiden sekä benchmarking -vierailujen aikana suorittamani, Keravan nuorisotoimenjohtajan, Keravan Kerbiili –hankkeen projektipäällikön sekä Porin Nuokkapakun nuoriso-ohjaajan, haastatteluiden perusteella vaikuttaa siltä, että maassamme toimivien liikkuvien nuorisotilapalveluiden keskeisimmät tavoitteet ovat varsin yhteneväisiä. Kaikki palvelut haluavat omalla toiminnallaan tavoittaa nuoria heidän vapaa-ajanviettopaikoissaan, saada uusia nuoria kunnallisten nuortenpalvelujen piiriin sekä ulottaa palveluverkostoa niille alueille, joissa toiminnan järjestäminen ennen liikkuvan nuorisotilapalvelun käyttöönottoa ei ole syystä tai toisesta ollut mahdollista. Eri kuntien tarjoamien liikkuvien nuorisotilapalveluiden lähtökohdat, toimintamallit, -ajat ja -välineet taas poikkeavat toisistaan hyvinkin paljon. Vertailuni pohjaa edellä mainittuihin haastatteluihin sekä Liikkuvat Nuorisotilat -Facebookryhmässä käytyihin keskusteluihin.

Keravan Kerbiili on ydintoiminnaltaan lähimpänä Nuokkaribiiliä. Kerbiilin tarkoitus on järjestää nuorille virikkeellistä ja aktivoivaa toimintaa toivotussa paikassa ja toivottuna ajankohtana. Kerbiilin hankestatuksen ansiosta sillä on ollut Nuokkaribiiliin verrattuna selkeästi enemmän resursseja käytössään toimintaa käynnistettäessä. Tästä syystä Kerbiilin toimintoja on heti alkuvaiheessa toteutettu usean työntekijän voimin ja auton materiaalihankintoihin on ollut käytettävissä kiitettävä määrä hankerahoja. Panostus Kerbiiliin selittyy osin sillä, että yhtenä sen toiminnan lähtökohdista oli korvata säästösyistä suljetun nuorisotilan palveluita. Toisin kuin Nuokkaribiilillä, jonka koko välinevalikoima kulkee aina auton matkassa mukana, on Kerbiilillä oma varastonsa, jonka avulla sen välinetarjontaa voidaan muokata aina kulloisenkin tarpeen mukaiseksi.

Turkuun verrattuna Keravan liikkuvan nuorisotilapalvelun toimintasäde on maantieteellisesti huomattavasti pienempi ja siksi myös auton välinevalikoiman muokkaaminen kesken päivittäisen toiminnan on helpommin järjestettävissä. Kerava on myös maamme kunnista ainoa, jonka liikkuva nuorisotilapalvelu on ympärivuotisessa toiminnassa ja siksi Kerbiili hyödyntääkin Keravan tilaverkostoa (esimerkiksi nuorisotalot, koulujen liikuntasalit) toiminnassaan varsin onnistuneesti.

Siinä missä Turku ja Kerava tarjoavat liikkuvaa nuorisotilapalveluaan toiminnallisesta näkökulmasta pyrkii Porin Nuokkapaku luomaan nuorisotilaa vaihtuviin ympäristöihin. Nuokkapakun matkassa on aina kalusteita, telttoja, ruoanlaittovälineitä ja muuta vastaavaa nuorisotilatoiminnan vakiokalustukseen kuuluvia välineitä. Toki Porin palvelu tarjoaa asiakkailleen myös aktiviteetteja mutta lähtökohtaisesti he pyrkivät luomaan toimintapaikoilleen nuorisotilanomaista tunnelmaa. Lisäksi Nuokkapaku markkinoi toimintaansa Kerbiiliin tai Nuokkaribiiliin verrattuna selkeästi enemmän nuorisotilojen kävijöille. Erotuksena Turkuun ja Keravaan ei Porin Nuokkapakulle ole resursoitu omaa työntekijää, vaan Nuokkapakun toimintaa pyörittää aktiivinen ydinjoukko porilaisia nuoriso-ohjaajia muiden tehtäviensä ohella.

Kemin Puuhapaku ja Tornion Kesäpösö taas hyödyntävät toiminnassaan muiden kaupunkien palveluita enemmän ohjaajien erityisosaamista. Kemissä ohjaajan musiikkiorientoituneisuuden johdosta on Puuhapakun nimissä järjestetty bändi-iltoja, biisinkirjoituspajoja sekä vapaita ”jammailutilaisuuksia”. Ohjaajat ja nuoret ovat jopa säveltäneet Puuhapakulle tunnuskappaleen, joka tallennettiin osin paikallisten nuorten toimesta kaupungin nuorisopalvelujen tiloissa. Torniossa ja Kemissä on myös järjestetty naapurikuntien välisiä leikkimielisiä tempauksia, joissa Puuhapakun ja Kesäpösön, sekä työntekijöistä että nuorista, koostuneet joukkueet ovat ottaneet toisistaan mittaansa eri urheilulajeissa, kuten jalkapallossa, katusählyssä tai pesäpallossa. Vaikka Nuokkaribiiliin työntekijät ovat itsekin osallistuneet nuorille järjestettyihin aktiviteetteihin, on heidän roolinsa selkeästi passiivisempi verrattuna Kemin tai Tornion työntekijöiden rooleihin.

Kemin liikkuva nuorisotilapalvelu sai lokakuussa 2015 laajempaakin huomiota, kun Suomen Nuorisoyhteistyö – Allianssi ry myönsi Puuhapakulle Nuori Toimija -

tunnustuksen osana valtakunnallisen nuorisotyön viikon tapahtumia. Allianssin nettisivuilla Puuhapakun valintaa perustellaan seuraavasti.

”Kemin nuorisotyö jalkautui kesä-heinäkuussa Puuhapaku-pakettiautolla eri puolille Kemiä alueen nuorten toiveiden mukaan. Pyörillä liikkuvassa nuorisotilassa järjestettiin päivittäin toimintaa niin alakoululaisille kuin teini-ikäisille. Vähintään kahden nuorisonohjaajan miehittämä, eri puolilla kaupunkia toimintaa järjestävä Puuhapaku toi todellisen muutoksen kemiläisnuorison kesään. Puuhapaku meni sinne, minne nuoret toivoivat ja missä he itse ovat – myös nuorten aktiivisesti käyttämiin sosiaalisen median kanaviin” (Allianssin verkkotiedote 6.10.2015)

Kemin Puuhapakun palkitseminen osoittaa, että liikkuvien nuorisotilapalveluiden toimintaan on alettu kiinnittää huomiota valtakunnallisellakin tasolla. Uskallan väittää, että muutaman vuoden kuluttua Nuokkaribiiliin ja Puuhapakun kaltaisten palveluiden tarjonta on moninkertaistunut maassamme.

Eri kuntien liikkuvien nuorisotilojen työntekijöiden aktiivisuus ja mielenkiinto palvelumallia kohtaan sekä kesän 2015 aikana Facebookryhmässä tapahtunut tietojen ja kokemusten jakaminen nostatti kysymyksen yhteisen tapaamisen järjestämisestä maamme liikkuvien nuorisotilojen työntekijöille. Suunnitelma-asteelta toteutusvaiheeseen edennyt tilaisuus sisältää ainakin jokaisen liikkuvan palvelun toimintojen esittelyä, kaikille osallistujille yhteistä workshoptyöskentelyä sekä ”nuokkaripakun toimintaoppaan” kirjoittamista. Tapaaminen järjestetään Turussa helmikuun 2016 aikana osana ”Nuorisotyö 70 vuotta Turussa” -juhlavuoden tapahtumia.

5 NUOKKARIBIILIN TOIMINNAN KEHITTÄMINEN

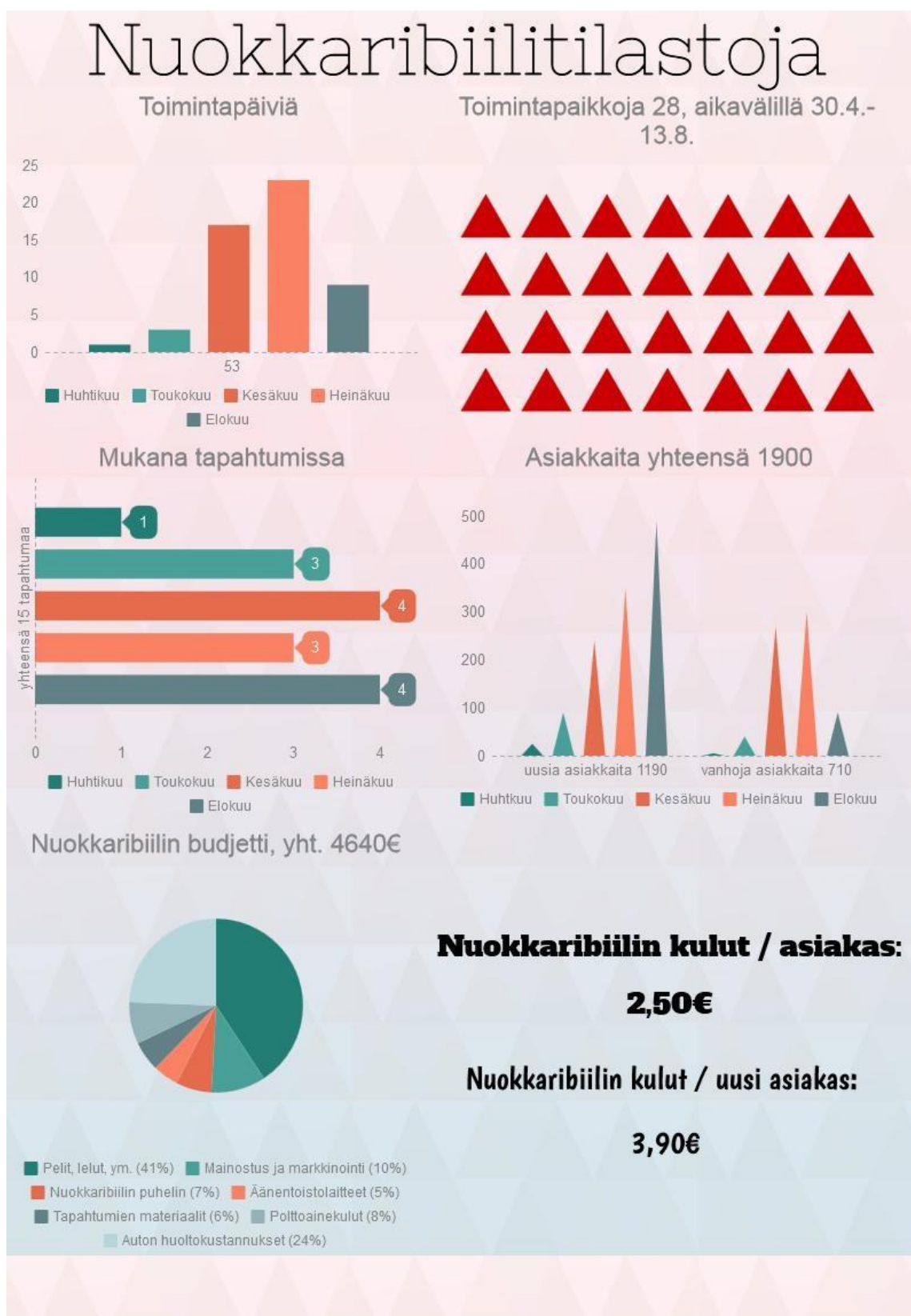
5.1 Nuokkaribiilitilastoja kesältä 2015

Nuokkaribiilin pilotointijakson aikana autossa työskenteli kanssani kolmetoista (13) muuta työntekijää. Heistä kuusi (6) oli nuorisopalveluiden vakinaista henkilökuntaa, kolme (3) oli te-palveluiden kautta tulleita työkokeilijoita, kaksi (2) oli kaupungin 16-18-vuotiaille suunnatussa arvonnassa kesätyöpaikan voittaneita nuoria, yksi (1) sosiologiaa opiskeleva korkeakouluharjoittelija ja yksi (1) nuorten käyttäytymistä avoimissa kaupunkitiloissa tutkivaa väitöskirjaa kirjoittava maantieteen tohtorikoulutettava. Pystyäkseen toimimaan Nuokkaribiili tarvitsee samanaikaisesti vähintään kahta, mieluummin kolmea työntekijää. Kahdella työntekijällä pystytään mahdollistamaan asiakkaille kaikki auton tarjoamat palvelut mutta esimerkiksi sumopainisetti vaatii käytössä ollessaan kahden työntekijän työpanoksen, joten muut toiminnot jäävät joissain tapauksissa kahden työntekijän miehittämässä Nuokkaribiilissä vähemmälle käytölle. Lisäksi ruokatauot ja muut työasiat (kuten puhelut ja sähköpostit) ovat hankalasti järjestettävissä, jos Nuokkaribiilissä työskentelee kerrallaan vain kaksi henkilöä.

Nuokkaribiilin asiakasmäärät eivät ole eksakteja vaan tilastot laadittiin päiväkohtaisesti arvioiduilla asiakasmäärillä. Jako uusiin ja vanhoihin asiakkaisiin on tehty summittaisesti yleistäen toimintapaikoilla suoritettujen suullisten kyselyiden perusteella. Nuorisopalveluiden toimintaan osallistuminen edellyttää käyttäjälleen maksuttoman seutukunnallisen nuorisokortin (pointti.info/nuorisokortti) hankkimista. Kuvassa 2 mainitut uudet ja vanhat asiakkaat jaotellaan sen perusteella onko heillä jo entuudestaan voimassaoleva seutukunnallinen nuorisokortti (vanha asiakas) vai ovatko he Nuokkaribiilin palveluja käyttäessään ensimmäistä kertaa myös Turun nuorisopalvelujen asiakkaina (uusi asiakas).

Budjettidiagrammiin on listattu Nuokkaribiilistä aiheutuneet kustannukset. Taloudellinen yhteenveto koostuu pelkistä menoista, sillä kaikki Nuokkaribiilin järjestämä toiminta on käyttäjilleen täysin maksutonta. Nuorisopalveluiden henkilöstökulut eivät Nuokkaribiilin myötä kasvaneet, sillä kaikki auton työntekijät itseni lisäksi olivat joko jo ennakkoon nuorisopalveluille rekrytoituja työkokeilijoita / harjoittelijoita tai väliaikaisesti Nuokkaribiiliin siirrettyjä nuorisopalveluiden omia työntekijöitä. Yhtään uutta rek-

rytointia ei Nuokkaribiilin johdosta jouduttu tekemään. Lopuksi olen laskenut “yksiköhhinnan” Nuokkaribiilin asiakkaalle yksinkertaisesti jakamalla Nuokkaribiilin menot koko kesän asiakasmäärällä sekä samaa laskukaavaa käyttäen uuden asiakkaan “kappalekustannuksen” jakamalla Nuokkaribiilin kulut uusien asiakkaiden kokonaismäärällä.

Kuva 3: Nuokkaribiilin tilastoja kesältä 2015

Vertailun vuoksi tilastoja toisesta Turun Nuorisopalvelujen pop-up -henkisestä pilotointikokeilusta kesältä 2015. Aivan Turun ydinkeskustassa sijaitsevasta kauppakeskus Hansasta otettiin kevään 2015 aikana yhteyttä Turun nuorisopalveluihin tavoitteena jonkinlaisen nuorisotilan perustaminen kauppakeskuksessa vapaa-aikaansa viettävien nuorien tarpeita ajatellen. Moninaisten vaiheiden jälkeen nuorisopalvelut sai kesäkuun ajaksi veloituksetta käyttöönsä tyhjän liikehuoneiston aivan kauppakeskuksen länsipäädystä. Kesäkuun 2015 yhdeksäntoista (19) toimintapäivän aikana kauppakeskus Hansan pop-up -nuorisotilassa kävi sata seitsemänkymmentä (170) alle 29-vuotiasta nuorta. Nuokkaribiilin asiakasmäärä kesäkuun 2015 seitsemäntoista (17) toimintapäivän aikana oli viisisataa kymmenen (510) lasta ja nuorta.

Hansan pop-up -nuorisotilan kävijäkeskiarvo kesäkuussa 2015 oli noin yhdeksän (9) nuorta päivässä. Samalta ajanjaksolta Nuokkaribiilin kävijäkeskiarvo taas on vastavasti kolmekymmentä (30) asiakasta päivässä. Nuokkaribiili kulutti nuorisopalveluiden henkilöstöresursseja yhden kokoaikaisen työntekijän verran, Hansan pop-up -nuorisotilassa puolestaan työskenteli kymmenen ensimmäistä aukiolopäivää kolme kokoaikaista työntekijää ja viimeiset yhdeksän aukiolopäivää kaksi kokoaikaista työntekijää.

Tietenkin Nuokkaribiilissä ja kauppakeskukseen avattavassa pop-up -nuorisotilassa on paljon eroja niin palvelutarjonnan, palveluiden joustavuuden kuin palveluiden kohderyhmienkin suhteen mutta tällä vertailulla halusin lähinnä kiinnittää huomiota kahden samanaikaisesti käynnistetyn, yhtälailla markkinoitujen ja osittain samoissa toimintaympäristöissä operoivien (eli samoista asiakkaista ”kilpailevien”) saman palvelutarjoajan pilotoitavien palveluiden kävijämääriin.

5.2 Tulevat tavoitteet, saavutukset, kehitysehdotukset

Kokeilemalla kehittämisen malli osoitti pilotointijakson aikana toimivuutensa Nuokkaribiilin kaltaisen toimintamallin kehittämisessä. Vaikka Nuokkaribiilin toimintaa suunniteltaisiin kuinka huolellisesti tahansa, ei se toimintamallina koskaan tule olemaan ”valmis”. Auton toiminnassa tulee aina esiin tilanteita, jolloin ennakkoon suunnitellulla toimintamuodolla ei saavuteta työn kannalta parhaita mahdollisia tuloksia, joten tuollaisissa tilanteissa Nuokkaribiilin työntekijöiltä vaaditaan luovaa ajattelua sekä uskal-

lusta poiketa tutuista rutiineista. Tämänkaltaisen yllätyksellisyys lisää mielestäni Nuokkaribiilin toiminnan mielekkyyttä niin asiakkaan kuin työntekijänkin näkökulmasta. Toivonkin, että Nuokkaribiili säilyttää vastaisuudessa välittömän, monipuolisen ja helposti lähestyttävän mielikuvan auton kanssa tekemisissä olevien parissa.

Pilotointijakson aikana käytetyt toimintamallit ja –paikat ovat sellaisenaan hyödynnettävissä myös auton tulevassa toiminnassa. Kesän aikana sosiaalisessa mediassa tavoitettu, suhteellisen aktiivinen asiakasryhmä (Instagram – 244 seuraajaa, Facebook – 195 tykkäystä) jatkaa Nuokkaribiilin seuraamista myös seuraavina toimintakausina, joten auton tulevan toiminnan tiedottamista ajatellen kontaktit kohderyhmään ovat jo luotuna.

Suurimpana yksittäisenä muutoksena tulevilla toimintakausilla tulee olemaan Nuokkaribiilin ajoaikataulun siirtäminen iltapainotteisemmaksi. Tämä muutos toteutetaan sekä asiakaspalautteiden että auton työntekijöiden havaintojen perusteella. Pilotointijakson aikana auto oli ajossa pääsääntöisesti klo 11 - 17. Tuolla aikahaarukalla tavoitimme kiitettävästi kohderyhmämme ikäjakauman (9v.-18v.) nuorempia lapsia mutta varsin vähän yläkouluikäisiä ja siitä vanhempia nuoria. Auton palveluiden käyttäjien ikäjakauma selittyy pääosin sillä, että päiväsaikaan osa yläkouluikäisistä ja siitä vanhemmista nuorista käy kesätoissa ja muut tuon ikäluokan nuoret eivät pääsääntöisesti vietä vapaa-aikaansa ulkona vielä noin aikaisin. Optimaalinen tilanne olisi, jos Nuokkaribiilillä olisi henkilöstöresursseja pyörittää auton toimintaa kahdessa vuorossa (päivittäinen ajoaika klo 10 - 22) mutta taloudelliset realiteetit huomioiden on palvelun kannalta järkevämpää siirtää ajoaikaa iltapainotteisemmaksi (päivittäin klo 15 - 21). Tarve ajoaikataulun muuttamiseen käy selkeästi ilmi myös Nuokkaribiilistä kirjoitetussa lehtiartikkelissa.

”Nuorten mielestä biili voisi kiertää iltaisin ja viikonloppuisin, mieluummin 24 tuntia vuorokaudessa” (Korja-Kaskimäki, 2015)

Nuokkaribiiliin hankitut toimintavälineet ovat käytettävissä myös tulevilla toimintakausilla, joten auton välinevalikoimaa on mahdollista kasvattaa. Seuraavat isommat toimintavälinehankinnat tulevat olemaan, asiakaspalautteisiin ja toimintapaikoilla havaitsemiini tarpeisiin perustuen, täydellinen katusählypaketti (maalit, mailat, maali-
vahdin varusteet) sekä pidemmille käyttäjille tarkoitetut sumopainipuvut. Jossain vai-

heessa tämä materiaalivalikoiman kasvattaminen tarkoittaa sitä, ettei Nuokkaribiili pysty kuljettamaan mukanaan koko välineistöään vaan autolle on hankittava jostain varastotilaa. Koska Nuokkaribiiliä säilytetään nuorten työpaja Fendarin pihalla, olisi käytännöllisintä varata Nuokkaribiilin tavaroiden säilytykseen oma tilansa Fendarin laajasta varastohallista.

Nuokkaribiili toimii konkreettisena esimerkkinä Turun kaupungin nuorisopalvelujen uudesta prosessimaisesta organisaatiomallista ja sen mukana tulleista työskentely-kulttuurin muutoksista. Autoa voi käyttää kuka tahansa asemasta, prosessista, työnkuvasta tai muista määritteistä riippumatta ja sen käyttötarkoitus on sovellettavissa varsin yksityiskohtaisesti jokaista käyttötilannetta varten. Autoa voi hyödyntää paitsi kattavasti nuorisopalvelujen toiminnoissa myös yli toimialarajojen, esimerkiksi liikuntapalvelujen perhetapahtumissa tai kirjastopalvelujen nuorille suunnatuissa tilaisuuksissa.

6 YHTEENVETO JA JOHTOPÄÄTÖKSET

Kehittämistyössäni tutkin pilotointijakson avulla uudenlaisen, liikkuvan nuorisotilapalvelun hyödyllisyyttä, tarpeellisuutta ja soveltuvuutta Turun kaupungin nuorisopalvelujen palvelutarjonnassa. Pilotointijakson aikana keräämäni aineiston kuten itse tekemiäni havaintojen, toimintapaikoilla suoritettujen epämuodollisten haastatteluiden ja palautekeskusteluiden sekä sosiaalisessa mediassa ja perinteisemmissä tiedotusvälineissä esiintyneiden kirjoitusten perusteella Nuokkaribiiliin pilotointijakso onnistui jopa ennakko-odotuksia paremmin.

Suurin yksittäinen onnistuminen on yllättävän nopeasti tapahtunut Nuokkaribiiliin kiinnittyminen osaksi Turun kaupungin nuorisopalvelujen toimintojen ja palveluiden rakenteita. Siitä osoituksena on autoa työtehtävissään hyödyntävien työntekijöiden määrän kasvu sekä Nuokkaribiiliin ilmestyminen useiden eri yksiköiden raportteihin ja toimintasuunnitelmiin. Pilotointijakson aikana suoritettua ydintoiminnan, eli vapaan toiminnan ja kohdennettua toiminnan lisäksi Nuokkaribiili onkin syksystä 2015 alkaen ollut ~~tasaisesti~~ käytössä niin kouluyhteistyön välineenä (kodin ja koulun päivät, seitsemäsluokkalaisten ryhmäytyspäivät, liikunta- ja taidevälitunnit), markkinointikalustona (messut, vierailut, nuorisotyöaiheiset tapahtumat) kuin kieli- ja kulttuurirajat ylittävänä toimintayksikkönä (pakolaisten arkitoimien elävöittäminen Pansion vastaanotto-keskuksessa). Positiivista on myös, että työyhteisömme välillä valitettavankin työtehtävä- ja työnimikeorientoituneessa ilmapiirissä on Nuokkaribiili omaksuttu osaksi toimintoja asemapaikasta ja toimialueesta riippumatta. Auto on ollut käytössä nuorisotilojen ohjaajien lisäksi ainakin Seikkailupuiston työntekijöillä (kiertue-esitykset), nuorten työpaja Fendarin ohjaajilla (nuorten valmistamien näyttelyiden pystyttäminen ympäri Turkua) sekä etsivillä nuorisotyöntekijöillä (palveluiden toteuttaminen asiakkaille uusissa ympäristöissä). Lisäksi Nuokkaribiiliä ovat omassa työssään hyödyntäneet organisaatiomme keskijohtoon kuuluvat toimihenkilöt kuten eri palvelualueiden toiminnanjohtajat ja nuorisosihteerit (auton esittely markkinointitarkoituksissa moniammatillisissa yhteistyötapaamisissa). Henkilökunnan alati kasvava mielenkiinto autoa kohtaan onkin johtanut siihen, että syyskuun alusta lähtien Turun kaupungin nuorisopalvelujen sisäiseen tietoverkkoon on lisätty lomake, jonka avulla kuka tahansa työntekijä voi varata Nuokkaribiiliin käytettäväkseen omien työtehtäviensä yhteydessä. Nuokkaribiili onkin suhteellisen lyhyen olemassaolonsa aikana todennetusti laajenta-

nut nuorisopalvelujen palvelutarjontaa. Yhtenä Turun nuorisopalveluiden organisatiomuutoksen jälkeisenä tavoitteena onkin, että Nuokkaribiilillä olisi tarve- ja kohde-ryhmälähtöisesti sovelletun toiminnan kautta oma roolinsa kaikissa Turun nuorisopalvelujen eri toimintayksiköiden organisoimissa prosesseissa.

Pilotointijakson ainoa selkeitä muutostoimenpiteitä vaativa osio oli päivittäinen ajoaikataulu. Syynä tähän oli viime kesän aikana tavoitettujen nuorten ikäjakauma. Ensi kesänä Nuokkaribiilin päivittäinen toiminta-aika tulee olemaan selkeästi iltapainotteisempi ja, mikäli Nuokkaribiilin toimintaan myönnetään lisää määrärahoja, tulevat auton työntekijät työskentelemään vastaisuudessa kahdessa vuorossa mahdollistaen näin Nuokkaribiilin päivittäisen toiminta-ajan kasvattamisen.

Kehittämistyön yksittäisinä kohokohtina olivat onnistumiset moninaisten toimintaympäristöjen hyödyntämisessä sekä nuorten kanssa syntyneen vuorovaikutuksen keinoissa. Kesän aikana saimme kiitosta sekä asiakkailta että nuorison tekemisistä ”huolestuneilta kansalaisilta” siitä hyvästä, että operoimme alueilla, joissa ei aiemmin ollut järjestetty nuorille minkäänlaista toimintaa, varsinkaan kaupungin taholta. Kesän 2016 toimintapaikkoja suunnitellessa tulemmekin kartoittamaan entistä tarkemmin syrjäisempien koulujen piha-alueita ja lähiöiden urheilukenttiä sekä muita, henkilömäärältään pienempiä mutta tarjottuja aktiviteetteja kipeämmin kaipaavien, nuorisoryhmien vapaa-ajanviettoalueita. Kesän aikana Nuokkaribiili toimi tasaisin väliajoin myös avoinna olevien nuorisotilojen jatkeena. Nuorisotilatyössä Nuokkaribiili laajentaa asiakkaille tarjottavaa palveluvalikoimaa sekä helpottaa tiloilla työskentelevien ohjaajien työpaineita. Kesäaikaan valtaosa nuorisotiloista on henkilökunnan vuosilomien johdosta suljettuna, joten avoinna oleville nuorisotiloille saattaa hakeutua paljon asiakkaita pitkienkin välimatkojen päästä. Nuokkaribiilin nuorisotilatoiminnan tärkein yksittäinen seikka onkin henkilöstöresurssien hetkellinen lisääminen, sillä tällaisissa tilanteissa ei vedetä rajoja, ei asiakkaiden eikä henkilökunnan tahoilta, Nuokkaribiilin tai talotyöntekijöiden toimenkuviin vaan kaikki ohjaajat työskentelevät yhdessä nuorten eduksi. Lisäksi satunnaiset nuorisotilavierailut elävöittävät ja rikastuttavat niin Nuokkaribiilin henkilökunnan kuin talotyöntekijöidenkin toimenkuvaa.

Nuorten kanssa käydyssä keskustelussa uudemmat sosiaalisen median sovellukset kuten Instagram ja Snapchat osoittautuivat hyödyllisiksi. Jopa siinä määrin, että ilman

eri sovellusten välisiä sisäisiä linkitystoimintoja olisi Nuokkaribiilin Facebooksivuilta ollut löydettävissä huomattavasti vähemmän materiaalia. Henkilökohtainen vuoropuhelu nuorten kanssa käytiin valtaosin WhatsApp -sovelluksen avulla mutta Nuokkaribiilin toimintaan liittyvät kysymykset, toiveet ja palautteet asiakkaiden taholta ilmaistiin pääsääntöisesti Instagramin välityksellä (Liitteet 3 ja 6). Nuokkaribiilin pilotointijaksoa varten luodut sosiaalisen median käyttäjätilit ovat edelleen aktiivisessa käytössä. Niiden kanavien kautta on asiakkaiden helppo seurata Nuokkaribiilin toimintaa sekä työntekijöiden markkinoida auton tulevia tempauksia. Ainoa vähemmälle käytölle jäänyt tiedotuskanava on Nuokkaribiilin blogi. Blogi on kaupungin virallisen palvelun epävirallinen markkinointikanava, joten jouduin sitä perustaessani miettimään alustojen yhteensopivuutta, fonttien kokoa ja väriä sekä blogin kohderyhmää paitsi itseni ja Nuokkaribiilin myös nuorisopalvelujen tiedotusvastaavan ja kaupungin verkkosivujen yhtenäisen linjan näkökulmasta. Näin blogin käynnistämiseksi niin paljon vaivaa, etten anna sen hukkua bittiavaruuteen vain yhden kesän jälkeen, joten blogin päivittämisessä tullaan aktivoitumaan jälleen ensi kesän päivittäisen toiminnan käynnistyttyä. Jos joskus tulevaisuudessa olen mukana käynnistämässä jotain vastaavanlaista palvelua, en aio panostaa blogiin tiedotuskanavana. Eri kanavissa jätettyjen kommenttien / asiakaspalautteiden määrän perusteella blogin huomioarvo on Nuokkaribiilin hyödyntämiin sosiaalisen median kanaviin verrattuna lähes mitätön. Lisäksi vain Nuokkaribiilin / nuorisopalvelujen henkilökunnalle suunnatun toimintapäiväkirjan kirjoittaminen on julkisen blogin päivittämiseen verrattuna huomattavasti vapaampaa ja vähemmän työläämpää.

Nuokkaribiilin työntekijän työkuva on huomattavan laaja mutta muokattavissa toiminnan puitteissa kullekin työntekijälle sopivaan suuntaan. Nuoriso-ohjaajan ammattitaidon ja valmiuksien lisäksi Nuokkaribiilin henkilökunnan pitää olla kykeneviä tuottamaan ja organisoimaan tapahtumia, rakentamaan ja hyödyntämään verkostoja, työskentelemään toimintapaikoilla ammattimaisesti ja asiakaspalveluhenkisesti sekä tuottamaan käyttökelpoista viestintä- ja markkinointimateriaalia niin suullisesti, kirjallisesti kuin sähköisestikin. Ehdoton edellytys työn menestyksekkäälle hoitamiselle ovat perustason käyttötaidot sosiaalisen median sovelluksissa. Nuokkaribiilin itse tuotettu viestintä ja markkinointi sekä yhteydenpito niin asiakkaisiin kuin omaan organisaatioon hoidetaan vaihtuvissa toimipaikoissa mobiililaitteita ja sosiaalista mediaa hyödyntäen.

Kesän aikana ilmennyt nuorisopalvelujen ulkopuolisten toimijoiden kiinnostus Nuokkaribiiliä kohtaan sekä auton eri tapahtumille antaman lisäarvon merkitys yllättivät minut täysin. Nuokkaribiili osoitti pitkin kesää soveltuvuutensa erityylisten tapahtumien järjestämisessä. Peli- ja harrastevälineiden lisäksi autoon on helppo lastata eri tapahtumissa tarvittavaa materiaalia. Pilotointijakson aikana Nuokkaribiili järjesti itse näisestään tai oli mukana järjestämässä tapahtumia, joissa käytettiin ainakin skeittivälineitä, siirrettäviä graffitiseiniä ja spraymaaleja, äänentoistolaitteita, soittimia, banderolleja, telttakatoksia sekä erilaisia ruoanlaittovälineitä. Myös tapahtumien markkinointi oli helpompaa johtuen Nuokkaribiilin valmiiksi aktiivisista somekanavista sekä niiden seuraajista. Vuoden 2016 suunnitelmissa onkin toteuttaa Nuokkaribiiliin avulla tähän mennessä vain Seikkailupuistossa sekä Nuorten Taide- ja Toimintatalo Vimmassa järjestettyjä taide- ja mediakursseja uusissa ympäristöissä, kuten nuorisotiloilla, kouluissa tai muissa Turun kaupungin Vapaa-aikatoimialan tilaverkoston toimipaikoissa.

Kehittämistyöni sivutuotteena syntyneen, alati kasvavan ja aktivoituvan liikkuvien nuorisotilapalveluiden työntekijöiden verkoston avulla voidaan luoda yleispätevät raamit tämänkaltaiselle toiminnalle. Helmikuussa 2016 ensimmäistä kertaa järjestettävän verkostotapaamisen yhtenä tavoitteena onkin luoda perustavanlaatuinen opas niille toimijoille, jotka suunnittelevat tämänkaltaisen palvelun käynnistämistä. Lisäksi tuossa tapaamisessa kuullaan varmasti liikkuvien nuorisotilapalveluiden menestystarinoita ja epäonnistumisia ympäri Suomen, joten siellä syntyviä toimintamallia koskevia konkreettisia kehitysehdotuksia päästään todennäköisesti testaamaan jo kesällä 2016.

Pilotointijakso synnytti myös tarpeen kehitellä alkuperäisestä toiminnasta poikkeavia, asiakkaille maksullisia palveluita. Varsinkin pienempien asiakkaiden vanhemmat olivat kiinnostuneita tilaamaan Nuokkaribiiliä ohjelmanumeroksi erilaisiin tilaisuuksiin, kuten lasten syntymäpäiville tai suvun kesäjuhliin. Lisäksi lukuisat aikuiset olisivat halunneet vuokrata Nuokkaribiiliä välineineen henkilökohtaiseen käyttöön vapaapäivensä ajaksi tai tarjoamaan Nuokkaribiiliin avulla aktiviteetteja esimerkiksi työpaikkonsa työ- tai pikkujuhliin. Nuokkaribiiliin mahdollinen ansaintalogiikka ei sinällään liity kehittämistyöhöni mutta mikäli Turun kaupungin nuorisopalvelut saa

auton avulla myös tuloja, helpottaa se huomattavasti Nuokkaribiilin tulevaisuuden ja kehittämisen kannalta tarvittavien toimenpiteiden ja hankintojen perustelemista.

Viimeistään kuluvan vuosikymmenen aikana ovat erilaiset liikkuvat toimintamallit tulleet osaksi vakituisia toimintamuotoja kaupallisten palveluntarjoajien valikoimissa. Ikonisen aseman saavuttaneen jäätelöauton lisäksi on ravintolapalveluiden puolella käytössä kaikkea aina yhden miehen polkupyörällä liikkuvasta kahvikärrystä usean hengen kokkitiimin sekä ruoanlaittovälineistön sisältävään ruokarekkaan. Jopa huonekaluliikkeenä tunnettu Ikea on Helsingin Sanomien mukaan jalkauttanut tunnetuimman elintarviketuotteensa, lihapullat, katuruokarekkansa hittiannokseksi. Käden- taitojen ammattilaiset ovat jo vuosia kiertäneet liikkuvien kauppapaikkojensa kanssa alan harrastajien tapahtumia myymässä tuotteitaan ja markkinoimassa osaamistaan. Liikkuvaa toimintamallia on perinteisesti hyödynnetty myös kulttuuripalvelujen saralla (kirjastoauto, kiertueteatteriesitykset) sekä säästö- tai muista syistä lakkautettujen palvelujen korvaamiseksi haja-asutusalueilla.

Nuokkaribiili onkin toimintamallina tervetullut lisä avoimen nuorisotyön kentälle. Se laajentaa toiminnallaan jo käytössä olevia sekä tuo nuorten ulottuville aivan uudenlaisia palveluita. Lisäksi Nuokkaribiilin mahdollistama toiminta on hyödynnettävissä käytännössä kaikilla nuorisotyön osa-alueilla sekä huolellisen suunnittelun avulla omana, itsenäisenä kokonaisuutenaan myös nuorisotyön ulkopuolisillakin toimialoilla.

LÄHTEET

Allianssi ry. Nuori Toimija –tunnustus kahdellekymmenelle kahdelle nuorisoalan toimijalle [verkkodokumentti].

http://alli.fi/sitenews/view/-/nid/4313/ngid/40/language_code/fi

viitattu 8.10.2015

Aseman Lapset ry. (2013) Walkers-bussi. [verkkodokumentti]

<http://www.asemanlapset.fi/fi/toimintamuotomme/walkers-bussi>

viitattu 19.10.2015

Cederlöf, Petri (2015): Perusnuorisotyöstä 1999. Blogikirjoitus (25.2.2015)

<https://petricederlof.wordpress.com/2015/02/25/perusnuorisotyosta-1999/>

viitattu 26.8.2015

FreeYourMind (2008): "Liikkuva nuorisotalo Kesäkärä Helsingissä" [verkkodokumentti]

http://www.freeyourmind.fi/jutut/2008/kesastadi_kesakarry_avattu_230508.php

viitattu 26.8.2015

Heikkilä, Melissa (2015): Ruokarekat arkipäiväistyivät lopullisesti – Ikean ruokarekka tarjoilee lihapullia "katuruokatyyliin", Helsingin Sanomat 18.8.2015

Hiltunen, Juhani (2015): "Tornion nuorisotoimen Kesäpöytä aloittaa kierroksensa", Pohjolan Sanomat 5.6.2015

<http://asiakaspalvelu.pohjolansanomat.fi/Paikalliset/1194984683864/artikkeli/tornion+nuorisotoimen+kesapöytä+aloittaa+kierroksensa.html>

Juntunen Iina (2015). Koordinaattori. Aseman Lapset RY.

Puhelinkeskustelu: 19.10.2015

Kaivo-Oja Jari (2010): Benchmarking- ja edelläkävijäanalyysit ennakkoinnin perusmenetelmänä. Blogikirjoitus (7.9.2010) <http://www.foresight.fi/2010/09/07/benchmarking-ja-edellakavijaanalyysit-ennakkoinnin-perusmenetelmana/> viitattu 17.11.2015

Kauniskangas, Eija; Pirkkalainen Anne; Päckilä Jari (2014):
Projektisuunnitelma: Mobiilinuorkka "Kerbiili".

Kiilakoski, Tomi: Alueellisen nuorisotyön muutoksia (2010). [verkkodokumentti]
<http://www.kommentti.fi/kolumnit/alueellisen-nuorisotyon-muutoksia>
viitattu 16.11.2015

Koivunen, Henna (2013): Alueellisten nuorten palvelujen Mopiilihanke ja
nuorisotiedottaminen. Opinnäytetyö. Yhteisöpedagogi AMK.

Korja-Kaskimäki, Leena (2015): "Nuokkaribiili liikkuu siellä missä nuoretkin",
Turun Sanomat 1.7.2015

Laitio, Tommi (2013): Koko Jengi Kadulle. Blogikirjoitus (3.9.2013)
<http://tommilaitio.munstadi.fi/2013/09/03/koko-jengi-kadulle/>
viitattu 23.9.2015

Laihin, Marko (2014): "Turku Rock Academy Ruletaa". Nuorisotyö –lehti 6-7/2014.

Makkonen, Ville (2012): "Kesädösä vie elämyksiä Kotkan nuorille", Yle Uutiset/Kulttuuri 2.7.2012
http://yle.fi/uutiset/kesadosa_vie_elamyksia_kotkan_nuorille/6203043

Merimaa, Maija (2015): Kaverit Keskiössä – Raportti Nuorten Havainnointi Ja Haastattelut (NuHa) –hankkeesta.

Myllykoski, Laura (2015): "PuuhaPaku – Tietenkin", Lounais-Lappi 1.6.2015
<http://www.lounaislappi.fi/Uutiset/1194983917067/artikkeli/puuhapaku+-+tietenkin+.html>

Mäenpää, Jenni (2013): Kokeilemalla Kehittämisen malli [verkkodokumentti]
<http://www.mindspace.fi/kokeilemalla-kehittamisen-malli/>
viitattu 26.10.2015

Mäkinen, Marika (2015). Vastuuohjaaja. Porin nuorisotoimen Nuokkapaku.
Haastattelu: 12.6.2015

Nuokkaribiilin blogi

<http://nuokkaribiili.blogspot.fi/>

viitattu 21.10.2015

Nuokkaribiilin Facebook –sivu (tykkääjät päivitetty 16.11.2015)

www.facebook.com/nuokkaribiili

viitattu 21.10.2015

Nuokkaribiilin Instagram –tili (seuraajat päivitetty 16.11.2015)

<http://instagram.com/nuokkaribiili>

viitattu 21.10.2015

Nuorisolaki 27.1.2006/72 2 §

Opetus- ja kulttuuriministeriö. Etsivä nuorisotyö [verkkodokumentti]

http://www.minedu.fi/OPM/Nuoriso/nuorisotyoen_kohteet_ja_rahoitus/etsiva_nuorisoty/ viitattu 16.11.2015

Pirkkalainen, Anne (2015). Projektipäällikkö. Keravan nuorisotoimen Kerbiili –hanke.

Haastattelu: 30.3.2015

Päkkilä, Jari (2015). Johtaja. Keravan nuorisotoimi. Haastattelu: 30.3.2015

Pönkä, Harto (2015): "Sosiaalisen median käyttö Suomessa, Ruotsissa, Norjassa ja Tanskassa: WhatsApp ja Snapchat kilpasilla". Blogikirjoitus. (22.10.2015)

<https://harto.wordpress.com/2015/10/22/sosiaalisen-median-kaytto-suomessa-ruotsissa-norjassa-ja-tanskassa-whatsapp-ja-snapchat-kilpasilla/>

viitattu 27.10.2015

Seikkailupuisto. Turun Seikkailupuiston kotisivut [verkkodokumentti]

<http://seikkailupuisto.turku.fi/perheteatteri.html>

viitattu 16.10.2015

Suomen Nuorisoseurat ry: Young Art Laboratorio –hankeraportti (2015)

Turun kaupungin nuorisopalvelut: Vuosikertomus (2014) [verkkodokumentti]

http://issuu.com/kulttuuriaturussa/docs/nuorisopalvelut_vuosikertomus_2014_/1
http://issuu.com/kulttuuriaturussa/docs/nuorisopalvelut_vuosikertomus_2014_/1

viitattu 26.8.2015

Turun Taidekolmioiden Facebook –sivu:

www.facebook.com/turuntaidekolmiot

viitattu 21.10.2015

Varsinais-Suomen Muistiyhdistys ry. Eviva! – Uusi ennaltaehkäisevä vapaa-ajan toimintaohjelma 2011-2015 [verkkodokumentti]

http://www.muistiturku.fi/eviva_tiivistelma.pdf

viitattu 5.10.2015

Viilomaa, Päivi: Verkossa tehtävä nuorisotyö nuorisotyöntekijöiden ja nuorten silmin. Kohtaako verkkonuorisotyö nuoret? (2010), opinnäytetyö. Yhteisöpedagogi YAMK.

LIITTEET

Liite 1, Nuokkaribiilin logo

Liite 2, Nuokkaribiilin juliste

Liite 3, Kuvakaappaus Nuokkaribiilin Instagramtililtä, josta käy ilmi, miten tyypillisesti hoidetaan toimintapaikoista ja -ajoista sopiminen nuorten kanssa.

Liite 4, Nuokkaribiili Kupittaaan puistossa 1.7.2015 sekä lista auton sisältämistä toimintavälineistä

Liite 5, Kuvakaappaus Nuokkaribiiliin Instagramtililtä Seikkisrock –festivaalin toiminnoista 6.6.2015

Liite 5, Kuvakaappaus Nuokkaribiiliin Instagramtililtä Musapiknik –festivaalin toiminnoista 9.8.2015

Liite 6, Kuvakaappaus Nuokkaribiiliin Instagramtililtä, jossa havainnollistetaan ”täggäysominaisuuden” hyödyntämistä auton toimintojen markkinoinnissa

Liite 7, Turun Sanomien juttu Nuokkaribiilistä 1.7.2015

